

BIBLIOTECA
COMUNALE
DI TRENTO

UNIVERSITÀ DEGLI STUDI
DI TRENTO
Dipartimento di Lettere e Filosofia

FONDAZIONE
CARITRO
CASSA DI RISPARMIO DI TRENTO E ROVERETO

VESCOVI VIGILIO, *Praxis vera cognoscendi atque sanandi quoscumque maleficiatos cum methodo utilissima pro agonizantibus opus omnibus parochis necessarium in lucem editum*, Trento, Giovanni Parone, [tra il 1688 e il 1728].

Esemplare digitalizzato:

Trento, Biblioteca comunale, TS I k 431

LINK: <https://bdt.bibcom.trento.it/311>

[BDT – BIBLIOTECA DIGITALE TRENTINA](#)

progetto STABAT – *Stampe antiche Biblioteca comunale di Trento*

COMUNE DI TRENTO

STABAT – *Stampe antiche della Biblioteca comunale di Trento* è un progetto concluso, cofinanziato dalla Fondazione Caritro (“Bando Archivi 2014”), dalla Biblioteca comunale di Trento e dal Dipartimento di Lettere e Filosofia dell’Università di Trento; gli altri partner del progetto sono la Soprintendenza per i beni storico-artistici, librari e archivistici della Provincia Autonoma di Trento e l’University of St Andrews, School of History, USTC – Universal Short Title Catalogue. All’interno di Stabat sono state digitalizzate e descritte tutte le edizioni stampate in Trentino nei secoli XV-XVII che si conservano presso la Biblioteca e l’Archivio storico del Comune di Trento. Ogni digitalizzazione è accompagnata da una descrizione della stampa; tutto il materiale è liberamente consultabile sulla *Biblioteca Digitale Trentina* (<http://bdt.bibcom.trento.it/>).

In questo file le immagini hanno avuto in trattamento OCR e pertanto si possono fare ricerche testuali; le immagini presenti sul sito, dove si può trovare una descrizione completa dell’edizione, hanno invece una qualità maggiore.

Le immagini presenti nella *Biblioteca Digitale Trentina* sono rilasciate con licenza di Pubblico dominio, il presente PDF è distribuito con licenza Creative Commons Attribuzione – Non commerciale – Non opere derivate 3.0.

STABAT – *Stampe antiche della Biblioteca comunale di Trento* is a project that was successfully concluded thanks to the support of a group of partners, namely the Caritro Foundation (“Bando Archivi 2014”), Trent Civic Library, the Department of Humanities of the University of Trento, as well as the Superintendence for Architectural, Landscape, Historical, Artistic and Ethno-anthropological Heritage for the Province of Trento and the University of St Andrews, School of History, USTC – Universal Short Title Catalogue. All the editions belonging to the Library and the Civic Historical Archive that were printed in Trentino during the XV-XVII centuries have been digitised and described. As a result, each digital copy is accompanied by a record with specific data regarding the printed book, and is freely available to be consulted on *Biblioteca Digitale Trentina* (<http://bdt.bibcom.trento.it/>).

The images belonging to this file are OCR-converted, hence the text of this edition can be electronically searched. The images available on the website, on the contrary, have a higher resolution and are accompanied by a complete description of the edition.

The images available on the *Biblioteca Digitale Trentina* are public domain files; this PDF is available under the Creative Commons Attribution – Non-commercial – No Derivative Works 3.0 License.

BIBLIOTECA COMUNALE
TRENTO

ex libris

K 8042003

D 2926155

TS I k 431

VIA_ROMA

Sezione n. 15

ALE

CONVULSIVE

2904

PRAXIS
COGNOSC
ALLES
Quicumque

CUM
METHODO UT
PRO AGONIZ

OPU
OMNIBUS PA
NICISSIA

IN LUCEM

Opera, &

VIGILIJ V

S. T. D. Par

Coronz, &

Ath

TRIDE

Et Typographia
Superiorum

PRAXIS VERA

COGNOSCENDI

ATQUE SANANDI
Quoscumque Maleficiatos

CUM
METHODO UTILISSIMA
PRO AGONIZANTIBUS

OPUS
OMNIBUS PAROCHIS
NECESSARIUM

IN LUCEM EDITUM

Opera, & impensis

VIGILII VESCOVI

S. T. D. Parochi Medij,
Coronæ, & Decani
Athe.

TRIDENTI.

Ex Typographia Episc. Jo: Paroni
Superiorum Permissu.

PRAXIS VERA

COGNOSCENDI

Quotannis Medicis

METHODO UTILISSIMA
PRO AGNITIONE

OMNIBUS PAUCIS
NECESSARIIS

IN LUCEM EDITUM

VIGILI VESCO

S. T. D. P. Medici
Comitatus Medici

Alibi

Alibi

Alibi

Alibi

Alibi

Alibi

Alibi

Alibi

Alibi

Alibi

PROEM

de necessitate
deinde de
modo, ordi
ne, et
usu.

Hæc nostra;
non mechanica
regulas habet, a
ut exorcizandi
us Diuina, cum
ponit authoritat

Alibi

Alibi

PROEMIVM.

CVIVSLIBETartis
 natura requirit,
 teste Philosopho
 vt explicato illi-
 us nomine, aga-
 tur de necessitate illius, & uti-
 litate, deinde de illius subiecto,
 fine, modo, ordine, & pro-
 gressu.

Hæc nostra; ars vocatur,
 non mechanica sed libera, quæ
 regulas habet, ac modum do-
 cet exorcizandi. Dicitur ergo
 ars Diuina, quia Diuinam sup-
 ponit authoritatem, idest ordi-

B

nis

nis Sacramentum, qua Dæmones adiurantur, constringuntur, illisq; virtute Dei precipitur ne vllis creaturis noceant.

Est autem necessaria, Primò, vt Diaboli refrenetur potentia, & rabies: Secundò, vt eius opera malefica dissoluantur; Tertiò, vt eius fraudes aperiantur, ipse autem arceatur, ac foras in Dei virtute mittatur.

Vtilissima autem est primò, ad manifestandam Dei gloriam, secundo, ad salutem animarum, & corporum, & propter alia plurima vt patet.

Artis subiectum est ipsum corpus à Dæmone possessum, vel maleficiatum, sub quo comprehenduntur alia omnia genera vexationum,

Finis

Proemium

Finis autem est
omnibus remouetur
et docere modum
et Dæmones Exorc
coram; Rationem
et proprius, libe
in ab omni Dæ
tione.

loquuntur de m
illis, ab ipso Ch
et Apostolis v
inquit com
futura instrum
bi nomen, gra
num, prout alia
et lectionibus,
ibus, praeceptis,
post tot horarum
factu.

Breuiter hæc
cum labore, sum

B

lum.

qua Dæmo-
constringun-
Dei precipi-
is noceant.

ffaria, Primò,
etur potentia,
dò, vt eius o-
ffoluantur ;

audes aperi-
arceatur, ac
mittatur.

est primò,
Dei glori-
alutem ani-
am, & prop-
patet.

n est ipsum
e possessum,
ub quo com-
a omnia ge-

Proemium. 15

Finis autem est vnus proxi-
mus, alius remotus. Proximus
est docere modum exorcizandi,
vt Dæmones Exorcistæ subij-
ciantur ; Ræmotus finis, qui
est proprius, liberare perso-
nam ab omni Diabolica ve-
xatione.

Si loquimur de modo, est mi-
rabilis, ab ipso Christo, & San-
ctis Apostolis vsitatus. Hæc
non inquit commaniter male-
ficiorum instrumenta, nec Dia-
boli nomen, gradum, aut nu-
merum, prout aliàs fit, cum lon-
gis lectionibus, suffumigatio-
nibus, præceptis, & alijs, sæpe,
post tot horarum labores sine
fructu.

Breuitè hæc ars, ac paruo
cum labore, suum certum obti-

Finis

B

3

net

net intentum, Summo Dei honore, à quo omnis virtus procedit.

Sic ars hæc meritò admirabilis appellatur, qua, non vnus, sed plures Energumeni, & Maleficiati, vno actu, sine clamore, & sudore, liberari possunt, modò exactè, diligenter, & accuratè ea omnia obseruentur, quæ infra breuiter traduntur.

PARS

nium.
ammo Dei ho-
nis virtus pro

eritò admira-
ua, non vnus
gumeni, & Ma-
a, sine clamo-
erari. possunt,
igenter, & ac-
obseruentur,
er traduntur.

PARS PRIMA,
Caput Primum.

*Dare Maleficia, & quomodo De-
mon Corpora humana in-
grediatur.*

MALEFICOS in
mundo esse qui
uocatione Dæ-
monum, pacto
cum ipsis inito
tacitè vel expres-
sè, signo sensibili

interiecto multa mala faciant, nulli
dubium est, Horum numerum
Propè infinitum extare, quos Sa-
thanas mira sibi arte mancipiat,
sanè res ipsa loquitur, & commu-
nis vbiq; terrarum experientia te-

statuatur, quod imprimis verè dolendum est. hoc ex Sacra Scriptura comprobatur, in *Genesi 7. Dan. 2. Deut 18. Malach. 3. Exod. 22. Leui. 19. 10. Micb. 5. 2. Reg. 33. &c.* Neq; Sanctorū Patrum desunt testimonia, inter quos videatur S. Augustinus *lib. 18. de Ciuitat. Dei c. 17.* Hoc idem definiunt Doctores Scholastici in *lib. 4. Sententiarum distin. 34.* Item Sacri Canones, precipuè autem si per sortitaria, et maleficas artes 22. *quest. 1.* De quibus plurimus mirabiles casus scribit Pater Martinus Delrio Soc. Iesu in suo opere disquisitionis magicarū atq; leguntur cuius titulus *Mallens Maleficarum.*

Item apud Siluestrum Prierium. Ioannem Nider in suo *Formicario* Paulum Chirlandum, & alios rescentiores, qui omnes multis historijs & exemplis idem referunt.

Hi autem impijssimi Demonum Client-

Cientes & ministri sunt quos Magos precipuè, Veneficos Sagas Lamas, & Strigas (vulgù appellamus) qui cum immundis spiritibus commercium vitæ habent, vt suæ libidini, impietati, furori, impotenti audaciæ, & iræ deseruiant, verè sui ipsius generisq; humani, inimici, quando abiurato Deo, Sacra omnia, humanaq; proculcant, & in humanum genus pro sua libidine miris ac diuersis modis defætiunt.

Et quamuis diuersiformi Diabolus homini nocere studeat, per inhabitationem tamen, & impoffessionem grauius torquet.

Diabolum autem humana corpora substantialliter inhabitare contingit dupliciter; primò, non ad alicuius instantiam, sed spontè per se ipsum permittente Deo, sicuti sæpè contingit, & habetur, 1. Reg. 16. Mar. 1. 5. 7. 9. Luc. 4. 8. 9. 11. 13. Act cap. 16. Secun-

do ad instantiam Malefici, & Sæ-
gæ Deo item permitte, ipsum
inuocando, & suis incantationibus
alliciendo, & inhabitationem in-
finuando, quod patet ex multis e-
xemplis apud Autores suprascrip-
ptos.

Permittit autem Deus vt Dia-
bolus corpora humana ingrediatur
(*Vide cap. 12.*) primò, propter de-
spirationem, secundo propter ali-
quod propriū, vel parentum pec-
catum. tertiò ad exercitationem,
quartò, propter incredulitatem,
& timorem.

Primi duo modi ad Dei vindi-
ctam spectant, vt habetur in *cano-
ne 23. quest. 5.* Tertius modus ad
salutem, secuti legitur de multis
Sanctis.

Puniuntur ideo filij interdum
propter peccata parentum, quia
vt habet *Sanctus Thomas, 2. 2. quest.*
2. filius est res patris secundum

sorpus, & sic in pœnam illius, filius puniri potest.

Propter peccata propria etiam venialia Deus flagellare solet in vita pœsenti, ut habetur *Tob. 7.* super illos, qui libidini deseruiunt.

Flagellat autē Deus in uita pœsenti, primò, ut Deus glorificetur, quādo miraculosè precipuè auferatur malum, sicuti habetur *Ioan. 9. de ceco nato.* Secundò ut meritum cumuletur per exercitium patientiæ, aut latens virtus manifestetur, uti in *Iob.* Tertiò ut virtus conseruetur per humiliationem, Quartò, ut æterna punitio hic incipiat, uti in Antiocho, & Herode, Quintò ut homo sic emendetur, & purificetur, sicuti cum *Dauid. 6.* hoc etiam facit in magnam Diaboli contumeliā, quod nimirum eo utatur Deus ad suam voluntatem, & ad manifestationem gloriæ suæ. Septimò, Deus permittit mala fieri,

ri, licet non velit malum fieri; permittit autem propter admirabile perfectionem vniuersi, quod contingit in hoc, quia bona comendantur eminentius, & magis placent comparata malis. *Ex Sancto Thoma part. 1. quest. 19. art. 12.*

Sed illud est omnino obseruandum quod dictum est de incredulitate, & timore; Frequentissime hoc euenit, vt dicere possimus, incredulitatem aperire semper ianuam ad ingressum. Diaboli per maleficio; proinde sicuti per illam vexationes incipiunt, cum illa etiam perseverant, nulla; speranda est sanitatis recuperatio.

Cum infidelitate itaq; coniunctus est timor & tremor, nam vera in Deum fides expellit timorem.

(*Infra cap. 12.*) Diabolus ergo cum corpus humanum ingredi tentat, aut maleficio inficere, timorem immittit, vt fidem reddat infir-

firmam. Apparere solet in effigie
 alicuius hominis, qui mala morte
 est mortuus, vel rapresentat effi-
 giem horribilis alicuius Spectri, vel
 Animalis, hoc vt plurimum de no-
 cte contingit, in locis obscuris &
 remotis, quando persona est sola.
 Intrat autem statim, vt detur con-
 sensus per defectum fidei, alias non,
 interdum per os, aures &c. in mo-
 dum venti, aut muris, &c. appa-
 rentq; immediatè signa obsessio-
 nis, aut maleficij.

ADMONITIO.

P Ij ergo & boni Pastoris offi-
 cium est, cauere diligenter,
 vt hæc pestifera lues è medio po-
 puli tollatur; quæ animas & cor-
 pora crudeliter inuadit; nam præ-
 ter enarrata mala, plurima alia
 consequuntur, odia, inimicitiae,
 iræ, dissensiones, vindictæ, mur-

imputationes, temeraria iudicia, defamationes &c.

Sapius proinde inter Conciones, & Doctrinae Christianae exercitia contra detestabile peccatum clamet, eiusq; gravitatem doceat, quam turpe sit, & homini Christiano indignum, in certissimae damnationis perpetuae ruinam.

1. Moneat praeterea Populum, si seipsam, ac filios ab omni maleficio immunos esse cupiunt, in fide erga Deum firmi stabilesq; sint: nam sicuti ex sequentibus patebit, (vide cap. 12) ubi vera fides est & firma nihil valēt Diaboli conatus: timet illam, & sincerum hominis erga Deum affectum. Nihil ille potest, sine Dei permissione.

Terrores illi, timoresque, quos sentimus, ex Diaboli suggestione sunt, ut imbecillum reddat fidem, et confidentiam in Deum confundat. Ergo sit semper firma fides,

et tunc quis immunis erit à maleficijs.

Adhibeant præterea cum eadem fide res Sacras, Vesperidum se ad lectum componant aquam lustralem habeant signum crucis, ceram benedictam, reliquias, et similes res Sacras appensas, de quibus in presenti libro multa, & apud Authores.

CAPVT SECVNDVM

DE REQUISITIS IN EXORCISTA

Et Maleficiato.

ET primò. multa in Exorcista requiruntur: Authoritas, Scientia, Prudentia, Vite bonitas, Fides perfecta sine vlla hæsitatione.

Authoritas debet esse ordinis saltem Exorcistatus, quamvis ad maiorem efficaciam & reuerenti-

am

26 Opusculum

am melius sit Sacerdotalis. Item requiritur authoritas Iurisdictionis, nimirum ab Episcopo, in cuius Diocesi reperitur vexatus.

2. Scientia habetur inferius in cap. de Cathech. requiritur etiam scientia, aliqualis medicinæ, vt possit discernere inter naturalem, & Diabolicam vexationem.

3. Prudentia requiritur vt cognoscat quæ Personæ sint exorcizandæ, quomodo, vbi, quando, qualis ordo, & modus seruandus: qualis dispositio habenda, et qualis modus procedendi pro personarum diuersitate, et quomodo deveniendum sit ad perfectam libertatem.

4. Requiritur bonitas vitæ, vt non sit in peccato mortali Exorcista, (*Psalm. 65.*) sit bonæ famæ, et inde Patiens maiorem concipiat fidem sine liberationis: item

pro-

propter adstantes ne scandalizentur, & propter Dæmoneſ vt magis timeant.

5. Requiritur fides, non tantum illa Catholica et Theologica ſed illa etiam quæ confidentia vocatur, ita vt ſine vlla hæſitatione præcipiat Dæmoni, et quod in virtute Dei certiffimè obedi-
et, Præterea nec pecuniæ quæſtum, nec vanam gloriam querat. *Luc. 10.*

6. In Energumeno verò et Maleficiato multa etiam requiruntur: primò, capacitas ſeu intelligentia: ſecundò, deſiderium ſummum ſuæ liberationis: tertio, fides et confidentia certiffima: quartò, obedientia: quintò, conſcientia pura.

Capacitas neceſſariò requiritur, vt intelligat & capiat ea quæ inferius traduntur, ſine qua nihil, aut parum boni fiet. Vnde ſi rudis fuerit,

fuerit, difficile liberabitur, nam tales facile a Dæmone decipiuntur. Si fuerit infans, tunc in Parentibus illænet conditiones requiruntur. Desiderium salutis etiam requiritur intensum in patiente propriæ liberationis, & sic interrogandus est super desiderio, ut cognoscatur adesse, vel non, & si non est, debet procurari, alias omnis labor erit inanis. Fides est totius artis fundamentum, (*Eph. 6 Mat. 17.*) quæ coniuncta sit spei suæ liberationis; & in hoc maxime Exorcista laboret, ut vexatus instruat in Fide, & Spe. Obedientia item requiritur, ut Energamenus nihil eorum faciat, quæ suggeruntur a Diabolo, sed in omnibus perfecte Exorcistæ obediat, & illi credat, etiam si illa videantur habere bonum finem, & esse bona. Conscientia pura debet esse, & sic Patiens sæpius

con-

confiteatur: bona opera faciat,
 pietati & orationi incumbat, &c.
 Sic enim Deus magis mouetur ad
 præstanda suæ Diuinæ gratiæ
 Dona.

CAPVT TERTIVM.

DE ACTIBVS EXORCISTÆ,
 et modo cognoscendi maleficium,
 seu obsessum a Damone.

Ositis his supradictis deueniendum est ad actus, quos Exorcista operari debet circa patientem, qui sunt octo, videlicet, Cognitio, cathechismus, exorcismus, probatio, præparatio, liberatio, præseruatio, & repetitio. Sed clarius. Cautè enim incedendum est: fieri enim potest, vt ægritudo aliunde oriatur. Ergo primò cognoscere debet patientem, an verè sit a Demone

30 Opusculum

monne vexatus, vel alia imaginaria infirmitate, pro vt plurimum, Secundò, cathechizare Energumenum secundum regulas infra ponendas, sic & exorcizare, & probare illum an cathechismum percepit.

Primò, cognoscitur Energumenus verè à Diabolo vexatus, inuestigatione, vel inditio, vel manifestatione. Inuestigare enim debet signa veræ vexationis, iudicare an illa sint certa, vel coniecturalia, quæ plurima sunt; alia probabilia, alia probabiliora, iuxta quæ Exorcista poterit progredi ad alios actus.

Alia specialia sunt, vtpotè, si facit vel dicit vexatus aliquid excedens naturam humanam, si à Deo hæc prouenire non probantur; tunc sunt à Diabolo. Secundò, dicens vel faciens quod excedit vires: vt cum Rusticus disputat

tat de Deo, vel loquitur latinè,
 seu alio idiomatè, tunc vel Dia-
 bolus est, aut Angelus. Tertiò si
 ad præsentia n. sacerdotum per-
 turbatur: & non aliorum; Simi-
 liter ad præsentiam rerum Sacra-
 rum, vel verborum Diuinorum,
 Imaginum, Reliquiarum & præ-
 cipuò si ipso ignorante inponan-
 tur super eum ac tunc horreat et
 eas detestetur. Quartò, quando
 infirmitates, & vexationes rece-
 dunt, vel accedunt, vel aliquam
 vexationem faciunt in patiente
 secundum precepta, sunt diabo-
 lica. Sextò si patiens faciat ali-
 quid vnde naturaliter deberet
 oriri aliquod malum, & non se-
 quitur, vt fit in præcipitando, vel
 percutiendo sine offensione. Sep-
 timò, si habet repugnantia n. ad
 Sacramenta, ad sacramentalia
 contra propriam voluntatem.
 Octauò, omnis motus inordinatus
 in

in corpore, qui nec à voluntate, nec ab infirmitate naturali procedit. Nono, subita immutatio faciei, de colore, in colorem, de calore in frigus, et è contra, de turpitudine, ad pulchritudinem, vel è contra. Decimò, impeditus in naturalibus operationibus generaliter, & huius rei causa nulla reperitur naturalis, vel voluntaria. Undecimò, si in domo, vel in parte aliqua inueniatur aliquod maleficium, & statim sit infirmatus. Istæ regulæ indicant signum evidens vexationis, vel saltem probabile.

Particularia signa sunt in duplici differentia, quædam sunt infra personam, & alia circa personam. Circa personam alia spectant ad sensus internos, alia ad externos, & corporis dispositionem. Ex potentijs autem sensitivis interioribus non habentur
signa

signa nisi in imaginatiua, et potentia appetitiua; in alijs autem aut non iunt, aut non cognoscuntur.

In imaginatiua sunt signa quando Energumeno continuatę sunt apparitionis inhonestę fortiter mouentes fantasiam etiam contradicente voluntate, ac si oculis corporalibus videantur. Secundò quando occurrunt imaginationi visiones rerum spiritualium frequenter, et patiens non habet fundamenta virtutis. Tertiò, itē si occurrunt visiones horribilium præcipiciorum, et periculorum. Quartò, quando sentiuntur allocutiones internę formatę et distinctę, et cognoscitur illas à Deo non esse. Quintò, quando somnia sunt ordinaria rerum horribilium, vel libidinis. Sextò, quando imaginationi aliquid se præsentat quod non est bonum, et persona non

voluntate,
naturali pro-
immutatio
colorem, de
contra, de
aritudinem,
mò, impedi-
operationibus
is rei causa
naturalis, vel
mò, si in do-
a inueniatur
, & statim si
gulę indicant
ationis, ve

sunt in do-
trædam sum-
lia circa per-
nam alia spe-
nos, alia
is dispositio
autem sensu
on habentur
signa

non potest ad alia diuertere.

In potentia sensitiua signa sūt,
Primò, si maximæ commotiones
passionum sine extrinseco moti-
uo, et præcipuè cum voluntas et
ratio illis resistunt. Secundò,
quando sine causa patiens odio
habet personas, præcipuè paren-
tes, Sacerdotes, Exorcistas, Viros
probos, sed præcipuum signum
est, odium inter Coniuges. Quar-
tò, si patiens sentit in se propen-
sionem validam ad malum ope-
randum contra proximum, sine
mala voluntate, vt dare morsum,
velle occidere etc. Quintò, si idē
sentit maximam inquietudinem
in manendo vel conuersando cū
personis supradictis.

In sensu exteriori signa sunt,
in visu, si subitò patienti aufertur
lumen, et subitò restituitur, quod
si frequenter contingit, est signū
euidens. Secundò, quando pati-
ens

ens videt res in alia dispositione à naturali, vt si hominem videret corruptum, vel vti canem. Tertiò, cum oculus patientis sic perturbatur, vt videntes terreat.

In auditu, quando subito variatur auditus, vt patiens modò sit furdus, et postea audiat. Si frequenter hoc contingit in audiendo spiritualia, est signum euidentis. Secundò, quando patiens audit quasdam voces se vocantes, et illis maximè attendit. Tertiò, quando est rumor continuus in auribus, nec dari potest causa naturalis.

In gustu, quando vltra nouem dies patiens nil comedit, vel parum, et tamen fortis, et pinguis est, sicut prius: signum est euidentis. Secundò, quando per multos menses non potuit gustare panem, vel carnem, quæ prius sine difficultate comedeat. Tertiò,

ziò, quando comedit bestialiter, et bibit valdè excessiue contra morem. Quartò, cum comedit cum difficultate, sic ut uolenter oporteat illum cibare, et tamen talem infirmitatem causantem nauseam non habet. Quintò, quando cibum nullo modo retinere potest, nisi sit benedictus, et magis reijcit benedictum quam alium.

In loquela, si patiens loquatur linguis, quas non nouit, hoc est signum euidens. Secundò, quando loquitur altè de rebus Diuinis, et misterijs, quæ ipse non intelligit, est signum euidens. Tertiò, quādo prædicit futura, vel occulta, est signum euidens. Quartò, quādo patiens loqui non valet, etiam volens. Quintò, quando ex improviso de ore patientis exeunt verba, quorum patiens non recordatur, vel nollet ea exire, et pro-

proferre. Sextò, quando dicit
verba proximo valde pungentia.

In odoratu, quando fugit sa-
cros odores rerum benedictarũ,
Thuris, Ruthæ, Rosarum, et c.
Secundò, quando de ore patientis
exeunt fætores infernales, sul-
phuris, picis, fuliginis, carbo-
num, et huiusmodi.

In tactu, cum tangendo nimis
vrit, vel ignescit, aut subitò fri-
gescit, vel percutiendo leuiter,
infernus summum dolorem.

In dispositione corporis signa
sunt. Primò in infirmitatibus,
si longæ sunt, & Medicis ignotæ,
aut incurrabiles, et causa non vi-
detur naturalis. Vel si infirmitas
oritur, et nulla datur occasio, et
subitò disparet, nullo medicamine
adhibito; est signum euidens. Vel
si infirmitas quasi ad mortem du-
cit, et ab illo statu pluries conua-
lescit, et iterum reincidit. Si dolor

38 Opusculum

in capite sit continuus sine interuallo, siue per modum grauaminis, siue sit per modum percussionis. Secundò, si dolor in stomacho perpetuus, ad modum indigestionis, vel magnæ debilitatis, aut duræ pilæ aggrauantis. Tertiò, dolor in gutture quasi cuiusdam boli ascendentis et descendentis. Quartò, dolor decurrens ab vna parte corporis in aliàm: vel qui est modò, et subito deficit, et iterum reuertitur, et sæpius: signum est euidens. Sexto, dolor, qui signo crucis ostenso vel facto aufugit, et postea reuertitur, si pluries, signum est euidens.

In corporis motibus signa sunt Primò, tremor in membris præcipuè in capite patientis causatus per rerum spiritualium præsentiam, vel personarum. Secundò, inquietudo, qua aliquis non potest vllò modo quiescere, nec stādo, nec sedendo, nec decumbendo,

& tamen nulla apparet infirmitas. Tertiò, tussis sicca valdè modesta patienti & alijs sine pituitæ expulsiōe, quæ nunquam consumatur, & aggrauatur dum spiritualia ministrantur. Quarto, Scretus multus ad modum spumæ. Quinto, oscitatio frequens cum maxima oris dilatatione, & præcipuè dum aliqua sacra lectio habetur. Sexto cum tumores subiti in aliqua corporis parte cito oriuntur, & sine aliqua cura citò euanescent. Septimò, accidentia subito alicui contingentia, vt sunt corporis lapsus, insensibilitas stoliditas, immutatio vultus, concussio corporis &c. absq; causa cognita. Octauo, corporis deportatio, & eiusdem eleuatio contra voluntatem patientis, & non videtur à quo: signum hoc est euidentius. Nonò, vociferationes, clamores, vestium lacerationes, dentium

tium arrotationes, & quæcumq;
 agitationes corporis sine vlla ca-
 usa, si patiens alias non est stultus,
 & hæc ei displicent, & cognoscit
 illas, & nollet: euidens signum est.
 Decimò, Vis seu impulsus supra
 naturam patientis, & cum debilis
 fit, et tamen à multis teneri non
 potest: cum frangit manu ferrum
 et similia, est signum euidens.
 Undecimò, decursus subiti caloris
 et renum. Omnis motus inordi-
 natus contra aliquam virtutem,
 et præcipuè contra castitatem, et
 honestatem in persona alias ho-
 nestæ.

Signa in impedimentis operati-
 onum. Primò, cum quis non po-
 test recipere Sacramenta, audire
 Missam, leggere Sacra, orare, et
 similia, in persona alias spiritali,
 et sine causa naturali, est signum
 euidens. Secundò, impedimentū
 intellectus et memoriæ in eo qui

paulò

paulò
 & re
 impedi
 moria
 est in
 sed in
 mentu
 impedi
 in sua
 firmit
 euiden
 moni
 de quo
 Sign
 non in
 est, su
 circa
 gentia
 fugit &
 hæc, pro
 loca ubi
 dō, si in
 melius,
 habet,

paulò antè erat perspicax, capax,
& tenax. Nota tamen, cum hoc
impedimentum intellectus, & me-
moriæ à Demone prouenit, non
est in ipso intellectu & memoria,
sed in sensibus. Tertiò, impedi-
mentum proprii exercitij, si (v.g.)
impediatur à scribendo, & artifex
in sua arte, nulla præcedente in-
firmitate: in pauperibus est signū
euidens. Quartò, ab usu matri-
monij, communiter est euidens,
de quo erit specialis tractatus.

Signa circa personam vexatam
non in ipsa de quibus iam dictum
est, sunt alia circa locum, quædā
circa tempus, alia sunt contin-
gentia. Signa in locis, si vexatus
fugit & horret ab ingressu Eccle-
siæ, propinquare ad altare, et alia
loca ubi Sacra venerantur. Secun-
dò, si in aliquo determinato loco
melius, vel peius se regulariter
habet, nec potest assignari causa

naturalis. Tertiò, si in aliquo determinato loco contingant vexato accidentia, & casus frequentes: simile est signo superiori. Quartò, Si non potest stare in aliqua domo, vel Ciuitate, vel cubiculo, nisi cum magna inquietudine, & tamen in illis prius sine difficultate manebat. Quintò, si loca læta, et deliciarum illum non lætificant, et vbi alij gaudent, læta iter, rident sonantes cantantes et iocantes.

Signa circa tempus, si pæius se habet tempore maiorum Festiuitatum, vti in Paschate, in Quadragesima, in Vigilijs et pluries hoc sit obseruatum. Secundò, si malè se habet tempore orationi, & alijs Sacris: & deinde nihil est. Tertiò, si in aliquibus Lunæ punctis, regulariter vexatus varia et mira facit. Quartò, si in aliquo determinato tempore, puta, in aliquo

in aliquo- aliquo die septimana, & mense,
contingant hora, malè se habet. Quintò, si
casus fre- quando pulsantur campanæ, vel
superiori, aliquod signum spirituale malè
est stare in afficitur. Sextò, si tempore con-
uitate, vel fessionis & communionis, vel al-
igna inque- terius operis spiritualis facit ve-
s prius sine xatus aliquàs incompositas actio-
Quintò, si nes, est signum euident.

in illum non Signa in exterioribus acciden-
udent, re- tibus. Primò, quando contin-
cantantes gunt effectus improvisi cum ad-
miratione, & nulla causa apparet
si pæius se uti fractio vasorum, rerum con-
m Festiui- sumptio, effusio liquorum. Se-
e, in Qua- cundò, quando locus tremit, do-
s et pluries mus etc. sine causa apparente.
ecundò, si Tertiò, quando Diabolus appa-
orationi, ret minans, iactans se nolle egre-
e nihil est. di. Quartò, cum aliqua; quæ e-
lunæ pun- rant ante oculos, disparent, &
us varia et subito redeunt. Quintò, quando
i in aliquo in itinere contingunt accidentia
, puta, in quædam, quorum causa assignari

44 Opusculum

non potest, vt Equi currus immo-
bilitas, casus etc. Nota, quædam
iam supradictæ, quod non indicant
semper Dæmonem esse ingressum
corpora de facto, sed vel illum
esse qui talia operatur, vel quia
per illam actionem vult, habere
ingressum. Positis signis, quibus
cognoscitur Energumenus a Dæ-
mone vexatus, quæ non debet
Exorcista ignorare ante omnem
actum erga vexatum, ordinandi
remanent actus inuestigationis,
iudicii, et manifestationis quibus
Exorcista perficere potest primū
sue artis actum, scilicet, cognitio-
nis.

CAPVT QVARTVM.

De Inuestigatione.

TRIPLICITER potest Exorcista inuestigare Energumeni vexationem, per se, per alios, & per vexatum. Per alios, idest per parentes, curā patientis habentes, interrogando quid accadat, & quid obseruaerint, et quale sit illorum iudicium circa patientis infirmitatem. Per se ipsum aspiciendo vexatum, audiendo, obseruando signa supraposita. Per ipsum vexatum, interrogando de illius infirmitate, qualiter se habeat, et quale iudicium de se ipso ferrat. Circa primum obseruare debet Exorcista, vt illi diligentissimè interrogentur super origine, progressu, et

statu I. firmi: postea examinen-
tur super signa supra posita an
sint in eo: et tandem de volunta-
te, et desiderio vexati de sua libe-
ratione. Ordinetur præterea illis
vt in futurum magis obseruent
vexati actiones. Circa secundū,
habita qualicumq; notitia inue-
stiget etiam Exorcista per se ip-
sum alloquendo, intuendo, audi-
endo, et considerando dispositio-
nem patientis: interroget de in-
firmitate, et quid de illa sentiat,
et benè obseruentur eius dicta.
Loquatur etiam cum illo de alijs
rebus, et iterum obseruet motus,
actus, vultum etc. pro prima vi-
ce nihil dicat ei de præsentia Dia-
boli, etiam si cerò sciat adesse,
nisi vexatus ipse de illa loqui vo-
luerit, tamen tunc animetur ad
liberationem. Circa tertium, si
Exorcista ex inuestigatione per
alios, et per se facta, nihil proba-
bili-

bilitatis habet an sit Demon præ-
sens, non ultra procedatur, ne pa-
tiens ponatur in suspitione rei,
quæ non est. Si verò habetur
aliquod signum probabile, sæpius
obseruentur omnia, et patiens
diligenter de sua infirmitate exa-
minetur et accidentibus, donec
rei habeatur notitia certa. Postea
requiratur eius iudicium, quid
nimirum sentiat de sua infirmi-
tate, si respondet esse naturalem,
vel Diabolicam, sed non curat
liberationem, non ultra proce-
datur; nam sanandus fateri de-
bet suam infirmitatem, et debet
velle sanitatem: Si autem vellet
et non credat, disponendus est
ad credendum, per se, vel per ali-
as Personas.

CAPVT QVINTVM.

De Iudicio ferendo super
inuestigatis .

SI ex præmissis inuestigationibus habetur signum euidens, sine periculo poterit Exorcista proferre iudicium de certa vexatione et sic ad vltiora procedere, Si autem signa sint tantum coniecturalia, vel sunt leuia, tunc iudicium ferendum est in partem negatiuam: Si graua et plura, tunc iudicium suspendatur, et vltius obseruetur Vexatus, si in eo appareant adhuc alia signa, donec appareat saltem vnum de signis eidentibus, vel si tot sint illa coniecturalia, quod æquiualeant

leant euidenti.

Notandum tamen, quod quādo obseruatis omnibus, et non potest ferri iudicium de vexatione, si vexatus credat vel Parentes Diabolum adesse, nec iudicio Exorcistæ se accomodent, poterit formare iudicium, sub hac forma. In nomine Domini etc. Præcipio omnibus Spiritibus qui sunt in corpore isto, vt dent signum manifestum suæ præsentiae: & tunc obseruetur si est aliquod signum euidens, & tunc ultra procedatur, si non dimittatur Vexatus totaliter, nec sit facilis Exorcista in proferendo iudicio de præsentia Diaboli.

Nota secundò, quod ordo positus in inuestigationibus, et iudicijs non est semper necessariò obseruandus, sed iuxta casus exigentiam et diuersitatem prudenter procedendo. Nota tertio,

tiō, etsi interdū vexatio sit no-
tissima, nihilominus non erit ma-
lum obseruare signa proposita,
& inuestigare vtī supra pro ha-
benda maiori notitia Vexati &
Vexationis.

CAPVT

De ma
Ve

O Bicu
vra
tore
eē natural
vel cogitant
nem verano
Diabolo, vel
Nota ergo, q
to, non est or
tibus primi
ei aliis vero
moueat falli
vult creden
et Diabolo,
perit occasi

CAPVT SEXTVM.

De manifestatione
Vexationis.

Obseruandum primò quod vexati sunt in duplici differentia. Quidam putant esse naturalem, & sic non curant, vel cogitant de vexatione: alij tenent vexationem certam esse à Diabolo, vel saltem suspicantur. Nota ergo, quod si ex iudicio dato, non est certa vexatio, patientibus primi generis nihil est dicendum alijs verò dicendum est, quod remoueant falsam imaginationem, & velint credere experto, & non sibi aut Diabolo, qui sub illo pretextu querit occasionē ingrediendi: & sic di-

dicendū Parentibus est, qui poterunt aliqua observare. Si verò certa habetur vexatio, Exorcista per se non manifestabit illam patientibus primi generis, sed patientibus & familiaribus, qui patientem prudenter iudicant ad hoc credendum, & suadeant illi ut quærat remedium, magnificendo inprimis opera Exorcistæ, ad hoc ut fidem concipiat suæ liberationis. Vexatis verò secundi generis poterit liberè totum manifestare, & observare quid dicant, aut faciant, an approbant vel non, vel an quærant auxilium vel non. Imò Vexato petenti, Exorcista subito inditium de sua vexatione non dicat, nisi facta diligenti investigatione ut supra, nec credat simpliciter eius dictis, aut Parentibus &c. Nam malitia hominis eò provenit, ut multi se Dæmoniacos fingant, ideo

ideo Exorc
cipiatur

CAPVT

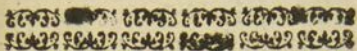
De C

H

H

nemo de
cognita et
tequam
erit alia
observan
termitten
poteff. P
Exorcista
& amicus
doctrina
virtut vi

ideo Exorcista caute agat ne de-
cipiatur.

CAPVT SEPTIMVM.

De Cathéchismo.

HÆC est pars essentialis et
substantialis, nimirum
instructio, qua Energum-
enus doceri debet postquam
cognita est eius vera vexatio an-
tequam fiat exorzizatio, quæ non
erit aliàs fructuosa; ideo maximè
observanda est, & nullatenus in-
termittenda. Taliter autem fieri
potest. Posito coram se Vexato,
Exorcista presentibus parentibus
& amicis instruat patientem in
doctrina infra ponenda, & ad-
vertat ut illam bene percipiat,
ideo

ideo sæpius excitet illum ad attentionem, faciat illum interdum replicare quæ sunt ei dicta, examinetur; sæpe animetur ad spem; proponatur certa liberatio si partes suas ipse præstiterit. Dicatur ei, ne Dæmonis suggestioni credat, neue attendat si molestiam aliquam infert.

Ad nullum preceptum veniatur nisi completo Cathechismo, benè per Vexatum percepto & intellecto, quod est valde notandum.

Instructio autem in quatuor principaliter consistit. Prin.^o, in his quæ circa Deum credere sine vlla hæsitazione debet. Secundò, in his quæ respiciunt Exorcistam. Tertiò, in his quæ spectant ad seipsum. Quartò, in his quæ credere debet circa Dæmones.

Nota hic quod omnia quæ
crede-

credere debet patiens in illis qua-
 tuor capitibus sunt bene aduer-
 tenda, nam sunt substantialia &
 spectant necessario ad eius libe-
 rationem; propterea debet se e-
 xercere eliciendo sæpius actus ta-
 les erga Deum, erga Exorcistam,
 erga seipsum, & erga Dæmones
 vt infra. Circa modum instru-
 endi Patientem in his, Exorcista
 faciat quod iudicabit expediens
 & aptius pro Vexato.

CAPVT OCTAVVM.

Erga Deum.

PRIMO instruat^r Energumenus in his quæ credere debet de Deo, spectantibus ad suam vexationem, vnde possit concipere maximam confidentiam, & spem firmam suæ liberationis, & quidem quod Deus non vult Diaboli vexationem. (*Vide Grana. vel memoriale par. 2. f. 79.*) Quæ propositio est vera, tamen non omnes intelligunt: Probatur verò sequentibus rationibus: videlicet, quia Deus bonus est, & perfectus, & amat nos: vult au-

atur Energ
s quæ crede
, spectantib
n, unde poi
n confident
m suæ liber
quod Deus no
ionem. (V
par. 2. f. 79
vera, tam
nt: Probati
ationibus:
s bonus est
nos: vult

tem etiam nos perfectos esse, iux-
ta illud. Estote perfecti sicuti &
Pater vester perfectus est: sed ha-
bere Diabolum in se corporaliter
et spiritualiter malum est, quia est
esse cum Dei inimico, ergo Deus
non vult. Secundò, Deus vult nos
benè operari corporaliter, & spi-
ritualiter, quia scriptū est, reliquit
Deus hominem in manu consilij
sui, sed qui habet Diabolum non
liberè facit suas operationes, er-
go etc. Tertiò, Deus non vult
actus immodestiae, inhonestatis,
diffamationis, iræ et c. & similes
qui sunt contra rectam rationem
sed per Vexatos tales fiunt ergo
&c. Quartò, si dicatur quod eti-
am Iusti fuerunt à Demone ten-
tati, ex voluntate Dei, et sic credi
posse de isto, respondetur quod
hoc argumentum est Diaboli, vt
faciat Energumenum dubitare,
vel credere vt suam liberationem

non speret à Deo. Sancti si vexati sunt à Dæmone, vexatio illa erat alterius ordinis ab ista, illa erat ab extrinseco cum libertate operationum sine impedimento spiritualium, et cum Dæmonis confusione: Hoc est totum oppositum, et ideo illa solis perfectis datur à Deo ad confundendum diabolum. Præterea omnis Christianus et eius anima est templum Dei, ubi habitat Spiritus Sanctus, quis ergo credat, quod Deus velit illam per Dæmonem inhabitari? Ex quo probatur, quod Deus velit ut Diabolus expellatur ab obsessis; Item patet ex Christi exemplo, qui erat eiiciens Dæmonia, Discipulis potestatem dedit super Dæmonia; ipse instituit ordinem Exorcistæ; ergo quomodo fieri potest ut credamus Deum velle tales vexationes?

Imò

Imò cum
multa ma
discordia in
conuoges, in
rumores in
fessi ad bona
potentes, o
non vult, e
tionem.

Hæ et alia
ex Theologi
tur, ut firm
tionis à Deo
desequatur e
et facit.

Si dicas T
sine Dei volu
cos ingredi
ratur, dicen
iustate pro
quod hoc int
fieri etiam
mittit, & p
&c. ut ven

Imò cum videamus per obsessos multa mala fieri à Dæmone, vt discordia inter parentes, inter coniuges, inquietudo domestica, rumores in Ecclesia, & ipsi obsessi ad bona opera reddantur impotentes, certè Deus tot mala non vult, ergo non vult vexationem.

Hæ et aliæ rationes desumptæ ex Theologia obsesso proponuntur, vt firmam spem suæ liberationis à Deo concipiat, & inde sequatur expulsio Dæmonis et facilè.

Si dicas Diabolus non potest sine Dei voluntate, neque in porcos ingredi, ergo cum talis Vexatur, dicendum est à Dei voluntate procedere. Respondeo quod hoc intelligitur permissiue, sicuti etiam alia mala Deus permittit, & peccata, bella, pestes, &c. vt veniant in nos propter nostra

60 Opusculum

nostra, vel parentum peccata, & propter negligentiam, et infidelitatem Vexatorum.

At si dicas. non esse certum unde proueniat hæc vexatio, et an Deus velit talem liberare. Respondeo, certitudo ex Sacra Scriptura habetur quod Deus nolit vexationes tales; item aliunde constat, quod ipse potestatem dederit Exorcistis. Unde resultat certitudo circa secundam partem quod Deus nimirum velit talem liberare; Nam sicuti ordo Sacerdotalis infallibiliter operatur suum effectum in homine consistente peccata sua per absolutionem, modo fit ex parte sua bene dispositus, sic etiam hic ordo ex virtute Dei infallibiliter suum habebit effectum, cum sit ordo a Christo institutus, modo Vexatus habeat Rectam dispositionem. Placete Deo quis dubitat, vt De-

mon

mon ab homine sua imagine, & filio expellatur? Tum quia vt plurimum per malefium ingrediuntur, cuius Diaboli opera Christus destruere intendit, accedente patientis dispositine.

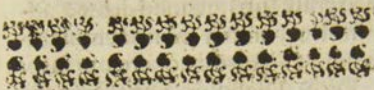
Fidei autem virtus est inuicibilis, omnia superat, omnia credenti sunt possibilis, sicut docet Christus: si quis fide non hæsitauerit et monti dicat, tollere tolletur. In fide quæ opera non exercuit Christus? quot cæcos illuminauit, paraliticos sanauit, obsessos liberauit? Christus solebat prius patientes interrogare de fide, & iuxta fidem illorum, contingebat illi. Pater ergo habeat fidem sine vlla hæsitatione firmam in Deo, nam dicitur *mat. 6* non poterat ibi vllam virtutem operari, quia fides deficiebat Sancti per fidem vicerunt regna, extinxerunt ignem, obturauerunt ora leonum

62 Opusculum

vicerunt mundum &c. Hæc & similia plura dicantur patienti, vt bene instruat.

Item patiens, & Exorcista adhibeant orationes priuatas, vt letanias Beatæ Virginis, omniem Sanctorum, psalmos pœnitentiales, Rosarium vt in ieiunio enim & oratione eijcitur Dæmonium.

Non debet ergo Energumenus desperare de sua liberatione, mediis his medijs apud Deum, qui confugientes ad se nunquam deserit, vt sæpe promisit diligentibus se, & pia petentibus, eius potestas supra omnes Diabolos est, vt ad solius neminis inuocationem contremiscant, debilitentur, & aufugiant, sicuti quotidiana docet experientia.

CAPVT NONVM .

Circa Exorcistam.

QVINQUE actus habeat Ener-
gumenus circa Exorcistam,
ad hoc vt liberatio sequatur. Cre-
dat, obediat, attendat, illi se con-
formet, & manifestet. Primò cre-
dat quod Exorcista sit Dei mini-
ster, & Dei virtute operetur, qui
verò obedit Dei ministro, Deo
obedit, & sic Diabolus ad præcep-
tum Exorcistæ abire debet, qui
est Dei minister, & instrumentum
quo vtitur ad talem operationem
concurrento cum illo, tanquam
causa principalis, sicuti concurrit
eum illo in consecratione hostiæ.

64. Opusculum

et Sacramentis, quando debite administrat, omnia enim sacramenta habet virtutem ex opere operato.

Dices Diabolus non semper, Exorcistae obedit. Respondeo id provenire ex defectu Exorcistae, qui non est bene dispositus; nam alias Diabolus semper obedire, tenetur et obediet praecipienti in nomine Dei, si ipse Energumenus & Exorcista credunt, nec vacillant in fide, uti est experientia probatum; etiam in alijs Sacramentis non semper sequitur effectus, non ratione Sacramenti, sed vel mini, sibi vel suscipientis.

Secundo debet obedire in quo multum consistit, nimirum ut promptè tam in interioribus, quam exterioribus actibus obediat veluti Dei ministro ei proinde reverentiam exhibeat, neq; velit mente discutere an bene vel male Exorcista praecipiat, & moneat.

Tertio

Tertiò Attendere debet diligenter ad dicta, et facta, ac præcepta Exorcistæ, nec vlllo modo ab eis diuertere Nam Diabolus non dormit, multa suggerit vt diuertat mentem, & obedientiam tollat erga Exorcistam.

Quartò conformare debet se Exorcistæ in omnibus, ut sic simul uniti contra Diabolum pugent, volendo id quod vult Exorcista, ergo cū Minister præcipit Diabolo, et ipse animo idem faciat, et habeat animum intentum vt id fiat, quod præcipitur sic tēpore Exorcismi nunquā repugnet ministro, nec perturbetur quamuis Diabolus intus conetur aliud persuadere semper, vt verbo dicam, totam suam intentionem dirigat in ministrum Christi.

Quintò debet manifestare Exorcistæ omnes Diabolicas tentationes, & suggestiones quas sentit

non solum impellentes ad peccatum, sed etiam suggestiones distrahentes quas immittit ut distrahat, perturbet, & tædio afficiat.

Exorcistæ autem partes sunt, patientem sæpius excitare, ut, mentem recoligat de remedia tentationum, quietet patientem, animet; præterea semper grauius segerat, & taliter, ut energumenus malā fidem non concipiat contra ipsum: in hoc enim negotio, plurimum valet, bonum nomen.

CAPVT DECIMVM.

Erga Vexatum

ENERGVME NVS erga se ipsum septem debet habere & ea firmiter credere. Primo debet de sua infirmitate, de ortu, progressu, & fine, tenere quod exorcista tenet, si verè apparet maleficium, & sic iudicet infirmitatem esse a Dæmone et non naturalem.

Secundò, credere saltem probabiliter quod illa acciderit sibi propter eius peccata: ideo confiteatur omnia peccata cum dolore & perfectè doceat ex toto corde: recipiat deuotè Eucharestiam; si

D 4 ... verò

APVT

68 Opusculum

verò Diabolus suggerat esse peccatum occultum, non credat ei, nam vult decipere.

Tertio, si suspicietur de persona, quæ fecit maleficium vel etiã sciat illam, tamen aduertat ne formet aliquod iudicium, quia tale iudicium multum obest curationi. Imò nihil curet vnde illa vexatio proveniat, cum auctoritas Ecclesiæ possit mederi quæ est super Diabulos, et totum Infernum.

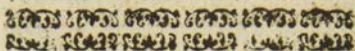
Quartò debet Energumenus diligenter instrui vt inferius quod Diabolus sit ingressus præcedente Diaboli suggestione, et patientis consensu; alias non potest ingredi quæ suggestiones cum sint subtilissimæ vix aduertuntur, et sic etiã expressus.

Quintò, debet credere quod eadem ratio sit expellendi vnum Diabolum seu plures, siue maleficium

etiam si i
cu mo
et alia
hoc prou
difficultat
tio difficil
Sexto,
fias passio
composere
eo nulla sit
concupiscen
lanchoc
tum re curam
Atque quæ
ra et vltim
que, bonum
care velit
quod habet
non, nec com
finit, potest
si omnes D
Vexatione
per experie

etiam sit intrinsecum seu extrinsecum noua vexatio seu antiqua &c. et si alias expertum sit contrarium hoc prouenit a Diabolo, qui illas difficultates introducit, ut curatio difficilior redeatur.

Sextò, Debet Energumenus suas passionés frenare, animum componere, Deo se remittere, in eo nulla sit ira, odium, vindicta, concupiscentia, &c. non sit melancholicus, sed lætus, Deniq; totum se committat Diuinæ voluntati, quā non potest ei esse nisi bona et utilis, cum Deus summe bonus, bonitatem suam communicare velit. Debet etiam credere quod habens fidem veram in Deum, nec consentit Diaboli suggestioni, potest ex se, sine Exorcistâ omnes Diaboli tentationes, & Vexationes expellere, uti patet experientia.

CAPVT VNDECIMVM.

Erga Demones.

POTESTAS Diaboli absq; dubio magna est naturalis, vt multa mirabilia præstare possit, tota verò sub Dei potestate est a quo ligatur, & oderatur, prout inenarrabili suæ sapientiæ placet; interdum vtitur Diabolo veluti instrumento ad tentandum vt fecit cum Iob, & alias, item ad puniendum, in animam ius ipse nullum à Deo habet.

Per maleficia seu per instrumenta & signa, per quæ magi nocent hominibus non conferunt Diabolo maiorem virtutem aut potentiam sed sunt pacta & signa

non

non quo
cere non
ad maiori
& mala
Malefici
seca qua
tur, & q
intrinseca
ter intern
extrinseca
quæritur
& a quo
tio, vt pat
nullum
tum passio
sunt, non
nus habet
turalia,
ui heretice
tute natu
lum habet
naturale n
sed Da
qui male

non quod Diabolus sine illis nocere non possit, sed videtur malefitis ad maiora perpetranda peccata & mala in creaturis

Maleficia autem alia sunt extrinseca quæ extracorpore collocantur, & quæ solent comburi; alia intrinseca, quæ comeduntur, vel aliter interne sentiuntur. maleficia extrinseca non possunt nocere nisi quatenus signum a Demone per quod & a quo provenit immediate vexatio, ut pacta Magorum serviet quia nullum agens agit nisi sit initium passio: intrinseca, nocere possunt, non omnia, sed quatenus habent coniuncta nociva naturalia, ut venena spina acus clavi herbae &c. quæ si nocent, virtute naturæ faciunt, ea verò nullum habent adiunctum nocivum naturale non possunt ex se nocere sed Dæmon tantum nocet, qui maleficio præsidet &c. sic

Vexatio vt plurimum non prouenit in maleficiatis a maleficio, nisi quatenus est signum a Dæmone, unde expulsis Dæmonibus, malefictum cessat, nec verum est maleficiū non cessare, nisi tollantur prius signa maleficii, Vanitas hæc est qua simplices credunt, ac Dæmones docent, vt impediant liberationem melius est illa non curare, prout Sancti fecerunt, quam labor, & opera omnis versaliatur, circa illud, vt Patientē infirmitate fidei instruerent. Ratio accedit firmissima; nam si hoc esset verum, vana esset Ecclesia potestas, & Dei potentia, si quis per Exorcistam sanari nam posset, nisi sublati signis; ligari et nō taliter videretur a Dæmone, quod impium est dicere atq; hæreticū, & quis illa signa posuit nisi Dæmon, ergo mendacium est, quod ille per signa sit ligatus a Mago, & quod sanitas

non

non potuerit haberi nisi sublati
signis: nulla enim potentia huma-
na potest Dæmones subijcere. Cla-
mant quidem interdū illi quod non
possint exire ex corpore, ut male-
ficiū, tollere eo quod sint ligati.
Magis; sed hoc faciunt, ut homini
fidem erga Deū tollant, vel minu-
ant, homines à Deo reuocent, &
ad sagas Per remedia confugiant
& sic in maiori veneratione ab illi
habeantur.

Est etiam valde abseruandum
quod sæpe per signa naturalite-
nocua, ita compititur, destruitur
corpus vel pars corporis, ut per
Exorcistam sanari non possit; fru-
stra enim laborat, vbi malum, &
factum naturale; & amplius non
dependens à maleficio, nisi à prin-
cipio, quando à Dæmone fuit sup-
positum Ideò sapiens conquerit-
tur Exorcistæ, quod nihil suis ex-
cisiis prestare possint,
quod

quod ab initio tempestiue non
fuerunt vocati, anteqam corpus
vel membrum federetur, &
malum esset naturale.

QUATRO
les ingro
wana. P

Dei per
ob timorem, Ier
Quarto, ob prop
nem, alij vero
dantur & immen

Primo ex spec
re prater cons
il Deus facit ad
meritum, vt leg
Catharin a Sene

n
stiuè non
am corpus
eretur, &

CAPVT DVODECIMVM.
De Modo quem Dæmon
Seruat in Vexando.

QVATVOR modis Diabolus ingreditur corpora humana. Primò, ex speciali Dei permissione. Secundò ob timorem, Tertio ob malefitiā; Quartò, ob propriam imaginationem, alij verò modi ad istos reducuntur & inueniuntur.

Primò ex speciali Dei permissione præter consuetum fit, & rarò id Deus facit ad probationem & meritum, vt legimus de Sancta Catharina Senensi; aliquando ad emenda-

emendationem delictorum, ut habemus in Iob; aliquando ad ostensionem Diuinæ Iustitiæ sicuti quibusdam Tirannis accidisse legimus.

Secundò, ex timore, ut cum homo est in aliquo periculo, vel loco obscuro: aut minè graves intentantur, quod fit hoc modo. Cum creatura est in tali necessitate Dæmon suggerit, quod ibi sint Dæmones, vnibræ, spiritus, mortuorum animæ, vel serpentes, & propter quam suggestioui fides debilitatur, & animus; & tunc Dæmon facit apparere creaturæ quod aliquid mali ingreditur ipsius corpus, & facit ut consentiat, seu ita factum esse sibi persuadeat; & tunc statim Dæ non ingreditur alias non potest.

Pro quo nota, quod si creatura in tali periculo vel timore Deum invocet, vel Sanctos, aut signet se signo

*signo Crucis, quod per
ingreditur, quod per
non des, & ingre
non vero hoc non
ra a timore abhorre
cremum autem
ingreditur inficit.
Nota etiam quod
tempore spiritus
nihil tantum, &
tunc Dæmon ingre
datur quod aliq
pro quo ingreditur
cremum non
ingreditur, al
cremum non
non se de ingreditur
tunc tunc ingre
gressus spiritum, &
datur a Sanctis. Rel
cremum ad creaturam
de qua sunt animæ
inter homines, &
Tertio per ma*

signo Crucis, nullum est periculum ingressus, quia per tales actus restituitur fides, & suggestioni resistitur: si vero hec non fiant, creatura à timore absorpta, videtur dare consensum interpretatum qui ingressu sufficit.

Nota etiam quod non in omni tempore spiritus ingreditur sed in illo tantum, in quo Persona timet Diaboli ingressum, & sibi videtur quod aliquid ingrediatur pro quo ingressu ipse alteretur, quamvis tunc non discernat quid sit ingressum; ad complementum cuius, rei Diabolus postea suggerit se esse ingressum. Sed neq; in tanto timore semper habetur ingressus spirituum, nam sæpè impeditur à Sacris Reliquiis, & quas creatura ad collum habet, Item illi qui sunt animosi, non subiiciuntur huiusmodi vexationibus.

Tertio per maleficia, seu per
magos.

magos, qui facta aliqua factura
contra determinatam personam,
ipsa a Dæmone possidetur, sed
hoc intellectu difficile est, cum su-
pra dictum sit per maleficia nullam
vim Dæmonem acquirere, ut
possit quæ Prius non potuit; &
cum præterea Dæmon ingredi ne-
queat sine præuio consensu.

Sciendum est ergo quod sine
ulla præcedent notitia maleficio-
rum, Personæ ex maleficijs factis
non possunt a Dæmone molesta-
ri, quia semper requiritur consen-
sus aliquis ex notitia, ut dictum
est, & infra probabitur. Secundo,
sciendum est quod malencholia
multum contribuit dispositioni
requisitæ ad consumationem male-
ficiorum, saltem remotè, & ideo
ut plurimum tales inficiuntur,
hilares rarissime, sic magis timidi
quàm aduaces.

modus

Modus autem quo per maleficia, Dæmon ingreditur est talis. Antequam fiat malefitium, Diabolus suggerit maleficiando, quod possibile est, & periculum quod ei fiat aliquod malefitium, cum malignitas, peruersitas, inuidia, odium ubiq; apud homines regnet. Præterea Diabolus aduertit, si habet aliquam infirmitatē vel dolorem, vel contradictionē; item si aliqua verba de istis audiuit, donec inducat creaturam ad credendum quod sit maleficiata si credit in illo. **P**rimo dicitur Diabolus ingreditur Si non credit. **S**ecundo, nihil Diabolus tamen non cessat iterum suggerere, dicendo v de positioni certē; hic dolor aliunde provenire non potest & hoc facit, donec inducat & ideo ducat ad credendum. **I**deo bonum est remouere similes suggestiones, & nullo modo timere nec Diabolus, neque maleficia & si interdum quis hilaris maleficiatur, & qui semper resistit, aut non timet, hoc

prouenit, quia Diabolus facit multas incurfiones, & quamuis repulſam patiatur, non ceſſat, vt obediāt Mago nouas ſuggeſtiones formare, donec in iſtis conſequatur ſuum effectum, cito vel tarde, prout diſpoſitionem inuenierit.

Tertio interdum etiam Diabolus facit, vt aliqui credant, ſe eſſe maleficiatos, vt fiant iudicia temeraria, diffamationes Perſonarum, inimitiæ, odia, & ad magos ſi recurſus pro diſſolutione, & uergerantur ſigna maleficij.

Quartus modus ingrediendi eſt per imaginationem; cum enim quis imaginetur ſe à Demone obſeſſum; præbet conſenſum Demonij vt ingrediatur credit enim Demonem poſſe, & eſſe. Non tamen ſemper per talem imaginationem ingreditur, vel quia impeditur à Deo, vel ratione rerum ſacrarum.

Duobus

facit m... Duobus autem modis per ima-
nuiis rep... ginationem ingreditur, primò
at, vt ob... quando creatura experitur in se.
ggestion... aliquos effectus similes Diabolicè
consequ... vexationi, vt contingit mulieribus
vel tard... patientibus infirmitatem matri-
tenerit... cis; nam humores illi cum sint
im Diab... venenosi ascendendo ad cerebrum
ant, se d... peruertunt fastasiam, & clamant,
ditia tem... ac si essent à Dæmone obsessi, vel
ersonaru... maleficiati, quia sentiunt etiam
magos f... dolores vehementissimos in cor-
ne, &... pore; & illi pessimi humores discur-
ij). runt per corpus. Ideo in mulieri-
ediendi... bus cautè est agendum in forman-
um em... do iudicio; & tales infirmitates
emone... per Medicos cognoscuntur, ideo
am Dem... illorum opera in similibus inqui-
redit. en... renda. Sécundo, sicuti Diabolus
. Non... vexatis suggerit, vt decipiat, quod
nagin... verè non sunt obsessi, vel malefici-
ia impo... ti, vt sic latrat, è contra non ma-
ne rem... leficiatos senper tentat, vt ingredi
possit, maximè hec facit cum

malenchois, & habentibus,
cerebrum debile, qui de facile
decipiuntur. Cum igitur imagi-
natio talis perseverat, sicuti in
naturalibus facit casum ita in
his præbet Diabolo sufficientem
dispositionem.

CAPVT TERTIO
DECIMVM

DE VEXATIONE PER
INHABITANTEM

DÆMONEM.

DÆMON inhabitat corpora humana, primò, per modum habitus, secundò, per accidens, tertio per modum dispositionis. Per modum habitus, quando patiens asuetus ad credendum diabolicis suggestionibus, statim quod sibi suggeritur, ad illud in Diaboli operatur. Ergo si Diabolus ex multo tempore habitat, & patiens sæpius secundum suggestionem

Suggestionem operatur Dæmonis
talis habitatio erit per habitum.

Secundò sciendo quod sicut su-
pradictum est. Diabolus non facit
operationem nisi præcesserit sug-
gestio, & consensus; Fundamentū
ergo diabolicæ vexationis, vel in
habitationis per habitum est, cum
pater taliter est asuetus ad cre-
dendum Dæmoni, quod cuiuslibet
eius suggestioni credat, & post cō-
sensum operatur quod ipsi fuit
propositum in suggestione. Hic
modus cognoscitur, quando ex
multo tēpore vexatus est ip-
se homo, & quando difficulter
a tali operatione abstinere, &
quando ipse quasi non aduer-
tendo tales actus facit.

Remedium est proprium destrug-
re illam inclinationem seu
habitum, & asuescere ad non
credendum vel consentiendum
vim facere contra Dæmonem,

&

& seipsum ad
dum, imò si
remedia adhibe

Secundus
per accidens,

vel per modum
quando Diab

cacausa, & b
re, vel in vi

est permanens
vexatione vix

sequitur Diab
in vnius gener

vexatio. Co
quando vexat

latur, quanc
applicatur re

& nihil sentit
non absorbetu

tem naturali
Loquimur hic

notis, & cert
facile, potest
simplex præc

& seipsum ad talia non operandum, imò facere oppositum, & remedia adhibere, quæ infra.

Secundus modus inhabitandi per accidens, seu dispositionem, vel per modum transeuntis, est quando Diabolus habitat ex unica causa, & breui, vel leui tempore, vel in vna re, & dolor non est permanens. Cognoscitur hæc vexatio in vna, vel paucis rebus, sequitur Diaboli suggestionem, & in vnius generis effectu consistit vexatio. Cognoscitur etiam quando vexatio de facili interpolatur, quando secum loquendo applicatur rebus quæ dicuntur, & nihil sentit, quando a Dæmone non absorbetur, & habet libertatem naturalium operationum. Loquimur hic de observationibus notis, & certis. Remedium est facile, potest enim liberari per simplex præceptum Exorcistæ.

E

Imò

Imò si Vexatus perseuerauerit in resistendo, poterit ipse eijcere non quidem authoritatiuè, sed tanquàm remouens dispositionem per quam à Dæmone vexatur.

Nota primò, quod indispositio, seu infirmitas naturalis in corpore vexato est duplicis generis? quædam naturalis effectiue, & subiectiue, vt febris, &c. quædam naturalis subiectiue, sed eausa est Diabolica, quam Diabolus introducit. Vnde potest stare infirmitas naturalis cum vexatione diabolica, & tunc dicitur Dæmonem inhabitare per indispositionem. Cognoscitur huius generis habitatio multis modis. Primò si eadem infirmitas subito augetur, & subito remittit; augmentum enim est à Diabolo. Secundò, si adhibitis remedijs pars vna tollitur, altera non tollitur. Tertiò, quando adhibito præcepto Exorcistæ, pars

pars vna recedit, altera non.
 Quartò, pars quæ torquet non
 aduertente Vexato, vel suggestio-
 ni assentiendo, est naturalis.

Curari verò hæc vexatio debet
 acceptis regulis Cathedris, per
 quas Exorcista cognoscere debet,
 quod est naturale, & quod est
 diabolicum quod clarè ex precep-
 tis habetur. Postea Medico
 naturales infirmitates ostendere,
 qui iuxta suas regulas curat.

CAPVT QVARTVM

DECIMVM.

DE VEXATIONE

Dæmonis in Exitu.

IN EXITV Dæmon Propter
 odium in hominem, vellet
 inferre ei omnia mala si pos-
 set, ideò si patiens, & Exorcista
 erunt bene dispositi exhibit sine
 vlla læsione. Iuxta antiquas
 regulas exit cum magno eiulatu,
 cum mugitu, cum doloribus
 acerbissimis, dilacerando, mem-
 bra,

Para
 bra, incomposu-
 sine os aperien-
 extra caput inpe-
 has regulas exure
 vexatione, si o-
 regulas. Omnia m
 tur sine vlla læ-
 modestia, & pati-
 cepta quippe m
 Dæmonem ad tu
 ut omnibus pro
 obediat, & sic
 exeat sine læ-
 obediet? & si c
 ret, provenit ve
 cista, vel pati-
 perfectè non
 Christus Dæm
 expellebat, hoc
 vociferarent,
 Dæmonis crud
 non solebat pro
 sine læsione, &

bra, incompōitè saltando, latissimè os aperiendo, oculos veluti extra caput inpellendo, sed per has regulas exire debent sine vlla vexatione, si omnia fiant iuxta regulas. Omnia maleficia disoluentur sine vlla læsione, imò cum modestia, & patientis quiete. Præcepta quippè huius artis reducunt Dæmonem ad talem obedientiam, vt omnibus præceptis indifferenter obediat, & sic si præcipiatur vt exeat sine læsione, cur non obedi- et? & si contrarium apparet, prouenit vel ex defectu Exorcistæ, vel patientis qui regulas perfectè non seruant. Quando Christus Dominus Dæmones expellebat, hoc permittebat vt vociferarent, ad ostendendam Dæmonis crudelitatem, & idè non solebat præcipere semper, vt sine læsione, & rumore exiret.

CAPVT QVINTVM
DECIMVM.

DE VEXATIONE

Ipfa Actuali.

ACTVRI de actuali vexatione, oportet revoluere, quod nulla vexatio est in corpore Energumeni, vt dictum est. Sine præcedenti deceptione eiusdem, ideò ad inveniendum modum vexationis, oportet invenire modum diabolicæ deceptionis, qui fit vel illusiue vel apparenter,

reuter, vel Protestatiuè, vel
irrationabiliter.

Primus modus quem tenet
Dæmon in vexando illusiua quia
tantum per illusionem fit, quod
taliter contingit. Suggestit ille
patienti quod habet talem, vel
talem dolorem; quod hoc vel
illud non potest quod sic vel
aliter eueniet, quæ veræ res non
sunt, sed illusiones ad modum
somniaorum, vel delirantium,
quibus aliquid videtur esse, &
non est; mens illorum ac fantasia
sic rapitur per talem illusionem,
quod ex his multi sequuntur
effectus; huius generis sunt,
cum patiens dicit se esse in
inferno, videre mirabilia; sicuti
Magi & sagæ qui decipiuntur
putantes duci ad choreas, &
comedere lautas mensas. Reme-
dium est dissuadere ab eo quod
credunt, & illusionem tollere

prout supradictum est.

Secundus modus per deceptionem apparentiæ, qui regulariter contingit in malefitiatis, & dicitur apparentiæ, quia adest aliqua causa apparens; fit autem hoc modo deceptio. Comedit aliquid quod nocere potest; adest aeris intemperies; sumitur medicina aliqua, vel in potu, vel in cibo; fecit aliquam deordinationem; iudicat postea patiens predicta nocuisse, vel posse nocere, & statim sequitur nocumentum ex Diabolo simile causæ illi naturali, & tantum durat hæc vexatio, quousq; aliquis illum effectum alteri tribuat, quam Diabolo. Hic modus est valde frequens, nam Diabolus observat omnia contingentia in patiente, ut illis diabolicum effectum tribuat. Remedium est ostendere patienti effectum illum à Dæmone procedere, & non à causa naturali

Tertius modus potestatiuus quia patienti per Dæmonem suggeritur potestas diabolica. & hac vexatio contingit quando est manifesta, & nota possessio. Fit autem tali modo. Dæmon suggerit patienti quod illum vult torquere sic, vel sic: quod ei vult impedire confessionem, &c. non permittere illa nocte dormire, &c. si his suggestionibus credit, habebit effectum; quia Diabolus per credulitatem, timorem, & assensum patientis acquirit potestatem in eum. Remedium est, vt non credat potestatem diabolicam; quia Diabolus nihil potest, si ipsum non timemus.

Quartus modus simplex vel irrationalis quia nulla existente causa euenit effectus diabolicus per simplicem deceptionem, & taliter fit. Sentit patiens in mente tales cogitationes forsan reuertur

malum; non potero comedere. ecce dolor in stomacho: veniet hoc, vel illud &c. quas cogitationes patiens credit suas ex rationali causa, & tamen sunt Diaboli deceptiones, quibus si assentiatur, realis sequitur effectus. Remedium est tollere tales: imaginationes, & ad alia diuertere.

Nota quod primus modus est imaginarius in causa, & in effectu, & non est reuera vexatio; sed illusio. Alij tres modi continent veram vexationem, quamuis causæ sint differentes, effectus tamen sunt eiusdem rationis; quorum generalia infra habentur.

Nota secundò, quod diuturnitas vexationis, seu in capite, seu in stomacho sit dolor, oritur ex iisdem principijs, scilicet suggestionem, deceptionem, & assensu. Nam Diabolus prius proponit malum patienti, & ipse timet & credit

Par
credit, & sic
Non debet par
neg: loqui de
Exorcista; non
futurum, non
Diabolus potest
tionem malici
quocumque; na
est, totum fu
nis, & vexat
deceptio, &
vincatur, tot
Hoc artum
quando Ex
diuertit ad ali
manifeste,
provenit a
pro eo tem
alio cogitatio
velimur,
scilicet pati
quid cogit
Diabolus facit

credit, & sic durat vexatio. Non debet patiens tunc cogitare neq; loqui de suo malo nisi cum Exorcista; non timeat malum futurum, non maleficos, non Diaboli potestatem, non renouationem maleficiorum, nec aliud quodcunq; nam vt sæpius dictum est, totum fundamentum illusionis, & vexationis, est illusio, deceptio, assensus, & si hæc vincatur, tollitur omnis vexatio.

Hoc artificiose obseruabitur, quando Exorcista patientem diuertet ad alia cogitando, videbit manifestè, quod vexationes proueniat à suggestionibus; nam pro eo tempore quo diuertit aliò cogitationes, vexatio cessat vel minuitur, propterea Exorcista sæpius patientem interroget, quid cogitet &c. & sibi astutias Diaboli faciat significare.

CAPVT SEXTVM

DECIMVM.

De Modo Resistendi
DIABOLO.

TERTIVM hoc est huius
artis punctum principale.
Diabolo resistere ne noc-
eat, ideo patiens in sequentibus
se exerceat.

Primò, consensiam à pecca-
tis, & ab eis cauere; sæpius confi-
teri, & communicare, nam sic
tolli-

Par
tollitur peccatum
um causâ, &
datur nobis a
mens illuminat
Deum subleuat
potestas contra
Secundo, d
adhibet fides m
cz, sed illius e
confidentia, q
ipsius vocatione
resistere: qu
contra eum pe
dederit, ideo
datus, & prop
ei consensum
infallibiliter
si ea faciet, c
cipiet.
Tertio de
Diaboli suggest
cognoscit, &
cum illo sugg
non calbo non

tollitur peccatum malorum omnium causa, & per Sacramenta datur robur animæ ad resistendum, mens illuminatur, creatura ad Deum subleuatur, & sic Diaboli potestas conteritur.

Secundò, debet se exercere in actibus fidei non solum Theologicæ, sed illius etiam quæ dicitur confidentia, quod Deus non vult ipsius vexationem, si patiens velit resistere; quod Diabolus nihil contra eum potest, nisi consensum dederit, ideo reuocet consensus datos, & proponat non amplius ei consentire, & sic quod infalibiliter liberabitur, credat, si ea faciet, quæ Exorcista præcipiet.

Tercio debet attendere ad Diaboli suggestiones, vt illas cognoscat, & vincat, in specie, cum ille suggerit non obediam non exhibo non cessabo a vexatione

ne quod peius faciet &c. omnes omnino contemnat, & cum veniunt, statim mentem ad alia diuertat nihil curans Diaboli nugas repetat actus fidei, & obedientiæ, Deo solum confidens.

Quarto, consideret quod Diabolus est vilissimæ potestatis, canis ligatus, ita vt non possit nocere nisi volenti, & timenti. Si suggerit quod potest, & poterit, derideas illum &c. si suggerit ea quæ alias fecit, non curet, & dicat, quod nunc non sciebat modum perfectum ei resistendi sicut nunc. Corde igitur contra ipsum roboretur, & sæpè remoretur, quod Diabolus factus sit formica ei qui illum spernit. Si verba eius attendantur, magnus est, & omnia potest, sed miser iacet sub Dei potestate imbellis ligatus, latrare potest, minari, sed mordere non potest, nisi volentem. Ergo non
time

timeas illum vlllo modo, sæpe cum Sancto Antonio illum contempnas vilipandas, & irrideas.

Quintò ad Exorcistam attendat & eius verba, nam Dæmon multum laborat vt distrahat. Dicat Exorcistæ quæ in animo sentit, deridendo Dæmonem, cuius suggestiones credat firmiter esse falsitatem, fraudem, & dolum.

Sextò, sæpè eliciat actus fidei, spei, & amoris erga Deum, illum imploret deuotè vt opem ferat, vt lumen ingerat, & robur Si sentit Energumenus aliquam vexationem præsentē Exorcistæ, ipsum roget, vt vellit ei imperare silentium, & quietem, aut ipsemet præcipiat vt cessat, sine mentis vacillatione, nam sine dubio cessabit, vt patet ex dictis, cum illo enim agere oportet cum certa fiducia, sine timore, sed resolutè, & tunc certò obedit.

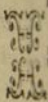
Septimò

Septimò, Debet certò proinde
& confidenter suam sperare
salutem, quia cum Exorcista
concurrit Deus. Precepta illius
sunt Dei præcepta, quibus Dia-
bolus resistere non Potest.

Octauò, non habeat mentem
applicatam, vt cogitet de malo
quod habet, vel habuit, sed
omninò ad alia diuertat: fugiat
ergo otium, solitudinem, ambulet
loquatur, operetur, legat, &c. nec
credat Diabolo si suggerit, quod
non potest facere, nam facere
potest, si vult, & Diabolus
vellet illum decipere.

Nonò, si dicitur ab Exorcista
malum esse à Dæmone, non
credat esse naturele, imò fateatur,
& ore proferat hoc malum est
à Diabolo. Interim vti supra
diximus, fugiat tristitiam,
malencholiam, sit hilaris, sonet
cantet, loquatur iucunda,
cogitet

Par
cogitet se
cum certa
etiam Beati
Mentem, Sa
Angelos vt a
dum hostem.

Paradisi.

101

cogitet se pugnaturum, sed
cum certa victoria. Inuocet
etiam Beatissimam Virginem
Mariam, Sanctos Patronos,
Angelos vt adsint ad conteren-
dum hostem.

CAPVT

CAPVT DECIMVM
SEPTIMVM.

Dè Exorcismo.

EXORCISMVS idem est ac
coniuratio q uæ comprehendit
orationem, benedictionem,
manuum impositionem, rerum
sacrarum tactum, coniurationes.

Oratio est maxime in hoc nego-
tio necessaria, vt dicitur in Euan-
gelio. Quid enim potest humana
imbellicitas sine Dei ope? Per ora-
tionem orans ad Deum se conuer-
tit & subleuatur, roboratur effectus
illu.

Us idem est
quæ compre
benedictione
ionem, reru
, coniuratione
ne in hoc nego
licitur in Euro
potest humani
ope? Per ora
eum se conser
oratur effectus
illu.

illuminatur intellectus, diuinum
auxilium imploratur. Semper est
orandum, dicit Apostolus, sed
præcipuè in necessitatibus, & in
principio cuiuslibet operis, in
casu nostro est necessaria in Exor-
cista, & in patiente, imò, & in
adstantibus; impossibile est enim
multorum preces non exaudire
dicit Sanctus Gregorius. Potest
autem esse vocalis, & mentalis,
vocalis versari potest circa litanias
Beatissimæ Virginis, & Sanctorum,
psalmos, offitium Beatissimæ
Virginis Mariæ. Mentalis circa
vitam, Passionem, & Mortem
Christi, si patiens fuerit doctus.
Sit autem oratio deuota, attenta
& breuis.

Benedictio Energumeni confi-
sit in benedictione vini panis,
aquæ, olei, thuris, florum, medi-
camentorum, herbarum, vestium
&c. vt est in libro, qui dicitur
flagel

(*flagellum Demonum*) in Rituali, & alijs libris Sacerdotalibus multum enim valent, quia per Sacerdotalem benedictionem virtutem spirituales recipiunt contra Demones, si fides adhibeatur, & aliquæ cautellæ sequentes.

Primò quia non ex opere operato, sed operantis operantur, habeat Energumenus ad benedictionem fidem; idè Exorcista debet ei explicare virtutem talis benedictionis, quid sit benedicere, & dare exempla, imò probare usum illius etiam in testamento veteri.

Secundò, Diabolus tentare solet, quod nihil tales benedictiones operentur, has cogitationes Energumenus pellat, res benedictas recipiat cum fide, cum deuotione, & communiter ieiunus & post aliquam orationem illæ benedictiones sæpius repetantur, donec

um) in Ritualibus
erdotibus mo
quia per Sacra
tionem virtutes
ipiunt contra
adhibeatur
sequentes.

ex opere opo
tis operantur
enus ad bene
deo Exorcista
e virtutes tu
id sit benedi
pla, imò pro
etiam in telu

bolus tentu
tales benedictio
as cogitatione
lat, res benedi
ura fide, cum
muniter ieiun
orationem illa
ius repetantur,
donec

donec habeatur effectus; & quia
fides est fundamentum, semper
renouet, & habet tales actus fidei
Tertiò, Dæmon multum tor-
quetur per tales res benedictas
vnitas cum fide, vnde per actus
repetitos, perseverante fide, non
solum cessabit vexatio, sed Dæmon
etiam expelletur totaliter etiam
sine Exorcista.

Quartò sciat Energumenus
tamen res benedictas non esse
absolutè necessarias pro Sanitate
obtinenda. Proinde omnes alios
cibos etiam non benedictos sine
timore sumat modò habeat bonam
intentionem, nam omnia sunt
à Deo benedicta, & si habet
fidē etiam in illis Demon nihil mali
potest immiscere.

Manum impositio super
Energumenum necessaria est, tum
addenotandam auctoritatem, quā
habet Exorcista super tales

vexationes & super Demonia,
tum ad seruandum Dei docu-
mentum, qui dixit super ægros
manus imponet, &c. Locus est
caput, non alia membra. Quod
si dolor est in alia parte, non
refert, non manu, sed præceptis
auferetur. In sufflatione oris non
tangantur partes corporis patien-
tis, capillos non trahat, non
colaphizet, nec alia tormenta
inferrat Exorcista; est enim fal-
sum quod per ea Dæmon irritetur.

Suffimigationes non acceptan-
tur, nisi vexatus ad illas habeat
inclinationem, & fidem aut expel-
leretur Dæmon ex aliqua domo.

De Reliquijs Sacris idem dici-
tur, & de Sanctissimo Sacramento
Eucharistiæ, aliàs multa mala,
scandala, &c. per Diabolum oriri
possunt.

per Demonia,
 n Dei docu
 it super ægro
 c. Locus ei
 nebra. Quo
 a parte, no
 , sed præcepta
 tione oris non
 corporis patien
 trahat, no
 lia tormen
 est enim fide
 mon irritetur,
 non acceptat
 d illas habet
 dem aut expel
 aliqua domo
 ris idem dici
 o Sacramento
 multa mala,
 Diabolum orin

CAPVT DECIMVM.

OCTAVVM.

De vsu rerum Sacrarum.

RES Sacræ quamuis simpli-
 citer non sint necessariae,
 cum sola fides sufficiat,
 tamen ijs vtimur ad elijciendos
 plures actus fidei, quibus Dæmon
 comprimitur, & ad recipiendos
 fructus orationis, qui in benedictio-
 nibus orando positi sunt. Præterea
 Reliquias Sanctorum Dæmon
 timet, a quibus in mundo fuit
 victus

victus. Breuia etiam sunt optima ad collum appensa, in quo sint posita Crux, Reliquiæ, cera Benedicta, &c. nam portare ingentem sarcina, vt multi faciunt, superfluum est; fides supplet omnia, nam hæc est vnicum, verum, & solum fundamentum cum ea, etiam minima valent, & sine qua nihil præstant.

Nota Reliquiæ, & res Sacra non dantur patienti in cibo, vel in potu, nisi ipse ita petat; propterea disponatur ad ea recipienda sine contradictione, sed cum magna fiducia suæ liberationis.

CAPVT DECIMVM
NONVM.

De Coniuratione.

PROPRIE coniuratio sumpta, est alligatio, qua Dei virtute creatura ad obediendum adstringitur. Vel coniuratio est adiuratio, & præceptum constrictiuum, quo creatura rationalis efficaciter adstringitur Dei virtute ad obediendum. Coniuratio ergò quæ fit ad creaturas insensatas, & bestias non est propria coniuratio, nisi

F

qua-

quatenus dirigitur ad rationabile
 creaturam, quæ sola capax est
 coniurationis propriè loquendo.
 Sic quando dico, adiuro te crea-
 tura aquæ &c. sensus est, coniu-
 ro vos Demones vt ab hac aqua
 &c. recedatis. Sic coniurationes
 quæ fiunt ad Deum, non sunt
 propriè coniurationes, sed prius
 obsecrationes, quibus orantes
 efficaciter petunt à Deo exaudiri
 non enim Deus alligari potest.
 Dicitur in definitione efficaciter
 supposita in patiente vera dispo-
 sitione, nam ea supposita,
 Demones non possunt non obedi-
 re, ligati Dei virtute, quæ est
 super omnia.

Coniuratio fieri potest legendo,
 vel oretenus, in lingua vulgari,
 vel latina, dummodo à patiente
 intelligatur, quod est necessa-
 rium.

Præcepta autem sunt diuersi
 generis

rationabile generis quæ, fieri debent. Primi
 capax est generis sunt expulsiua, ordinata
 loquendo, ad expulsiuam spirituum; alia
 ro te crea- ordinantur ad tollendam vexatio-
 est, coniu- nem in patiente, & dicuntur
 b hac aqua lenitiua; alia ordinantur ad osten-
 iurationes dendam obedientiam in spiritibus,
 non sunt & ad elijciendam fidem in vexa-
 , sed prius tis, & dicuntur instructiua; alia
 is orantes cuiuscunq; sint generis, in hac
 o exaudiri arte sunt inutilia. V. G. præci-
 ari potest pere. Dæmoni quomodo debeat
 efficaciter exire, vel aliquid aliud, quod
 era dispo- non est ad rem.

supposita, Præcepta expulsiua nunquam
 non obedi- debent fieri, nisi patiens sit ia-
 e, quæ est omnibus instructissimus, & para-
 tissimus, ac dispositus pro
 st legendo, liberatione iuxta Catechismum.
 a vulgari, Si enim hæsitaret præcipue in
 à patiente fide, omnia nihil valent.
 est necessa- Præcepta lenitiua fiunt quando
 vexatus actualiter vexatur, ad
 nt diuersi tollendas vexationes, & hæc
 generis

semper fieri debent, quia non debet. Dæmon permitti nocere creaturæ, nisi Exorcista ex industria id velit, ut supra dictum, & tunc etiam requiritur dispositio, saltem, vel vera fides in patiente, quæ in singulis actibus debet preponi, maximè quando constat, vel dubitatur, an patiens sit benè dispositus.

Præcepta instructiva debent fieri in omni actu coniurationis, ad hoc ut patiens videat Dæmonis velitatem, qui sine tergiversatione præceptis submittitur. Interdum Exorcista præcipiat Dæmoni ut obediat patienti, & ille tunc aliquid ei præcipiat.

Modus coniurandi non est certus, nec certa regula; potest observari sequens, vel variari iuxta temporis condiciones, & patientis dispositionem.

Primò, ergo Exorcista expe-
riatur

ent, quia n^{on} r^{ati}atur in se an habeat condiciones
permitteri nocere requisitas vt supra; deinde an
Exorcista vexatus habeat suas; an sit verè
vt supra dictum obsessus, alias non ultra proce-
quiratur discat. Item patiens prius confitea-
vera fides tur, & communicet: sint præ-
singulis ac tribus sentes parentes, & aliæ personæ
maximè quæ honestæ, in loco quieto, remo-
atur, an pati to, deuoto: Item prius recitetur
tus. aliqua oratio, vt pater noster,
uetina debent Ave Maria, Credo, vel psalmus
coniurationis aliquis, vel Litanie; post ora-
videat Dæmo tionem sedeant omnes ad audien-
fine tergiuer dum Cathéchismum, & instru-
submittitur ctionem, quæ fiet, & Energum-
la præcipi- meno simul, & circumstantibus
t patienti, iuuabit. Benè est vt primò cogno-
præcipiat. scatur status, & dispositio patien-
ndi non es tis, secundò fiat Cathéchismus,
regula; pote tertio, fiat exorcismus. Exorci-
vel variat sta vtatur sua prudentia.

Completo Cathéchismo Exor-
cista surgit cum stolla ad collum,
stans aqua benedicta aspergit
F 3 Ener-
riatur

Energumenum, & adstantes
 nibus flexis ante Altare,
 Crucifixum: deinde imponendo
 utramq; manum, omnibus au-
 dentibus dicat extingatur in
 &c. uti infra, vel signum Crucis
 sit in fronte tua, &c. sicuti sequi-
 tur: Postea dicat hæc, vel simi-
 lia verba. Ad honorem, & glo-
 riam Sanctissimæ Trinitatis Pa-
 tris, & Filij, & Spiritus Sancti
 Sancti N, & omnium Sanctorum
 & Sanctarum totius Curie Cele-
 stis, & ad exaltationem Sanctæ
 Matris Ecclesiæ, ad liberationem
 istius creaturæ N. Dei, ad con-
 fusionem Dæmonum, & Mini-
 strorum eorum, præcipio in
 nomine Iesu, qui est Saluator
 mundi, & Mariæ Sanctissimæ
 eius Matris, omnibus, & singulis
 Demonibus vexationibus corpus
 istius creaturæ Dei, siue extrin-
 sicè, siue intrinsicè, siue fantasticè,
 siue

pusculum

, & adstantes
ante Altare,
deinde impone
m, omnibus
extinguatur in
vel signum Cr
a, &c. sicuti fec
rat hæc, vel
honorem, &
ne Trinitatis
& Spiritus Sancti
animum Sancto
otius Curie Cæ
tationem Sancti
e, ad liberationem
N. Dei, ad
onum, &
n, præcipio
qui est Salus
ariæ Sanctiss
nibus, & sing
ationibus con
Dei, siue ext
e, siue fantat
siue

Paradisi.

115

siue realiter, vt sint parati obe-
dire mihi in omnibus quæ præ-
cepero, & per omnia, subito, &
sine mora. In nomine Patris ✠,
& Filij ✠, & Spiritus Sancti ✠,
Amen.

Sedeat postea Exorcista, &
interogat vexatum, quod malum
illi regulariter Dæmon facit,
cuius habito responso sine vlla
vacillatione dicat Exorcista, &
cum terribili Maiestate. Si verum
est quod hoc malum proueniat
in creatura hac Dei à Dæmone,
ego authoritate Domini Nostri
Iesu Christi præcipio omnibus
Dæmonibus, qui hoc malum
fecerunt, vt me præsentem, &
vidente coram omnibus idem
faciant. Nota bene quod hoc
præceptum debet benè à patiente
intelligi, vnde bene est vt dicatur
lingua propria, quam ipse intel-
ligit. Per quod præceptum, vel

alia non sunt præcipienda Dæmoni mala, & damnosa vexato, sed tantum leuia, vt in terram cadere sine lesione, &c. hæc ad patefaciendâ obedientiâ sufficiunt. Quod si non habetur obedientia, vltra non procedatur, nam patiens aut non est benè dispositus, vel obsessus. Dimittatur ergo, vt res melius requiratur, & disponatur, debent enim Dæmones si adiunt, sine mora perfectè obedire. Si obediunt perfectè, statim præcipiatur, vt subito à vexatione cessent.

Interrogatur patiens an sciat, quare Diabolus fecerit illi malum tam prius, quàm posterius, & vnde Diabolus habuerit talem facultatem; qui si responderit, nescire, ei dicatur, quod aliunde non prouenit, nisi quia patiens permittit se decipi per suggestiones, & quia consensum

recipienda Dæ-
 amnosa vexato-
 , vt in terram
 e, &c. hæc ad-
 ficientia fufficiunt.
 tur obedientia,
 cedatur, nam
 est benè dispo-
 s. Dimittatur
 lius requiratur,
 debent enim
 ant, sine mor-
 . Si obediunt
 præcipiatur, vt
 ne cessent.
 patiens an sciat
 s fecerit illi
 s, quam pote-
 iabolus habet
 atem; qui
 ire, ei dicatur,
 n prouenit, nil
 mittit se decipi
 , & quia con-
 sensum

sensum suggestioni præbet, &
 tentationi, si enim non consen-
 taret, & fidem haberet, Dia-
 bolus nil posset.

Dicat ergo Exorcista Diabo-
 lus vult te iterum vexare: illi
 dicas, nolo, & in hac volunta-
 te firmiter insiste. Postea dicat
 Exorcista Demoni, si verum est
 quod vos Dæmones habetis
 aliquam facultatem contra istam
 Personam resistentem, & con-
 tradicentem, nunc facite quod
 potestis, & tunc certè nihil
 facient. Subinferat ergo, o
 Dæmones vocate alios Demo-
 nes in vestrum auxilium, &
 facite quod potestis contra istam
 creaturam resistentem. Manen-
 te illa in resistentia; nec ca-
 pillus mouebitur.

Nota non esse præcipiendum
 Dæmoni vt faciat illa, vel illa,
 sed tantum permittendum, &

patienti dicatur vt resistat, &
sic moneatur vt semper resistat
ex quo videt, quod manente
resistentia, Dæmon nil valet,
quod magna sit virtus fidei,
magna authoritas Exorcistæ,
& sic plures faciat similes
experientias, in vno, vel
pluribus diebus, iuxta captum
patientis, successiue, vel inter-
polatè, prout visum fuerit.
Quod exercitium tam diu dura-
bit, vsquequo Demones in
omnibus summam exhibent obe-
dientiam. Factis ergò per De-
monem obedientijs super his,
quæ prius faciebat in creatura,
ad eiusdem instructionem aliæ
obedientiæ potuerunt præcipi,
vt motio manus, priuatio
visus &c. Aduertat Exorcista
ne precipiat actus inhonestos,
scandalosos, damnosos &c. sed
illos, ex quibus potest haberi
inten-

intentionem.
Postquam
perfectissime
liberatio non
resumatur
paucæ, &
credat se p
liberationis

busculam

vt resistat, &
t semper resista
quod manent
emon nil valet
it virtus fidei
tatas Exorcista
faciat simile
in vno, vt
, iuxta captum
effluere, vel inter
visum fuit.
m tam diu dura
o Demones i
am exhibent obe
is ergo per De
entijs super his
ebat in creatu
nstructionem ad
otuerunt præcip
anus, priuati
uertat Exorcist
actus inhonestos
damnosos &c. &
us potest habere
inten.

Paradisi.

119

intentum.

Postquam erit Energumenus
perfectissimè instructus, &
liberatio non sequatur, iterum
resumantur experientiae, sed
paucae, & tales, vt Exorcista
credat se posse tutè ad actum
liberationis deuenire.

CAPVT VIGESIMVM

De Cautelis adhibendis.

ARS hæc cum sit contra Dæmones, qui sunt astutissimi, necesse est, vt Exorcista sit cautus in suo officio, ne decipiatur, & operationes eius impediantur, ideò has cautellas obseruet, necessarium est.

Primò dum Diabolo præcipit ad instructionem patientis aliquã vexationem, non permittat illam diu durare sed statim iterum præcipiat vt eam tollat.

Secundò

GESIMVM

adhibendis

cum sit con-
s, qui sunt ali-
neceffe est, ut
us in suo officio,
& operationes
ideo has cau-
neceffarium est.
iabolo præcipit
patientis aliqui
permittat illam
statim iterum
tollat.

Secundò

Secundò ea quæ præcepit non
sint turpia, contra bonos mores,
sed quæ inducere possit aliquam
vtilitatem, vel respectu patientis,
vel Dæmonis, vel authoritatis
Exorcistæ, vel bonitatis, &c.
Dei.

Tertiò regulæ quæ sunt
positæ, non est necesse ut ad
amissum omnes eo ordine seruen-
tur, sed pro ut Exorcista
prudenter iudicauerit expedire,
iuxta qualitatem personæ,
temporis &c.

Quartò, quando tale præ-
ceptum fit Dæmoni aduertat
Exorcista, ut patiens non
sit aliqua passione perturbatus,
vel distractus, quia tunc eius
mens suggestioni Diabolicæ
distracta, non esset sufficienter
disposita per fidem, & atten-
tionem, & sic Diabolus præcepto
non obediet. Ideò prius inter-
rogetur

rogetur an habeat aliquam passionem, vel tribulationem, vel distractionem: iterum eius vultus consideretur an sit hillaris, vel turbatus: nec deueniat ad aliquod præceptum, nisi prius reducatur ad quietem, & hilaritatem: super his quoque interrogentur parentes, ne patiens interdum veritatem celare conetur, à Demone illusus.

Quintò, diligenter semper curet, vt patiens attendat mandatis quæ sunt Dæmoni, alias Dæmon non obediet: operatur enim in corpore iuxta dispositionem, & inclinationem patientis, & eius fidem. Præceptum autem quod non intelligitur à patiente, ei non obeditur à Demone, Et sic contingit, vt si iubeam mouere manum dexteram, moueat sinistram, quia patiens dicit se intellexisse sinistram

usculum

habeat aliquam
tribulationem, &
iterum eius vul-
n sit hillaris, &
deueniat ad
tum, nisi prius
quietem, & his
parentes, ne per
veritatem celan-

Demone illius.
diligenter semper
tatiens attendit
e sunt Dæmoni
non obediet: op-
a corpore in
& inclinatione
eius fidem. Et
quod non in-
ente, ei non ob-
ne, Et sic contingit
monere man-
acat sinistram, qu-
e intellexisse sin-
gram

stram pro dextera. Quare
optimum erit priusquam fiat
præceptum, illud patienti ape-
rire, & dicere, insinuare, &
explicare, imò interdum, &
replicare, & sic melius est,
quamuis aliàs decentius esset,
vt præcepta lingua vulgari pa-
tientis fiant.

Sextò, aduertatur diligenter
inclinatio, vel repugnantia pa-
tientis si quam habet ad tale præcep-
tum. Nunquam enim faciendum
est in quo habet repugnatiã, quia
Diabolus non obediet propter in-
dispositionem patientis, & sic pri-
us disponatur patiens, an eius vo-
luntas inclinet in id quod præcipe-
re curat, & p fidẽ postea percipiat.

Septimò, quando per Exorci-
stam fit præceptum Diabolo,
patiens cupiens adimpleri quod
præcipitur, non aliquo cor-
poris actu, vel motu,
tam

tam externo, quam interno
conetur Dæmonem constringere
ad obediendum, quia nihil
faciet. Spiritus enim solis
actibus spiritualibus constringi-
tur, ut fidei, spei, amoris in
Deum &c. relinquat sua membra,
ac si non haberet, & videre
qualiter Diabolus non impeditus
operetur in illis secundum præ-
ceptum factum illi, & lætari
de tali Dæmonis subiectione,
& Dei simul laudare bonitatem,
& benignitatem.

Octavo, quia vexati sunt
diversæ naturæ, sic diverso modo
est procedendum: cum rudiori-
bus requiritur major diligentia,
& patientia, ac dexteritas, ut
capiant capienda: alij sunt timidi,
quidam duri capitis, propriæ
exercitiis, quales Diabolus facile
decipit: alij verecundi, alij
alias habent naturæ proprietates

Nono

Nono, si
natur, ex
que habent m
et fidem: alij
se conformant
concupiant.
alios sapie
vultus obier
roget, & p
requant. A
expedire p
quod unus
falsum est,
bona sunt
tum, & E
Decimo
Exorcista
mum, &c
sapius quid
quid putet
reggeratur,
Vnde cum
quomodo
gittere deo

Nonò, si plures simul Exorcizantur, experientiæ fi ant in his qui habent maiorem capacitatem, & fidem: alij interim attendant, & se conforment, &c. videndo fidem concipiant. Interim Exorcista alios sæpè respiciat, eorum vultus obseruet, ipsos sæpè interroget; & provideat pro vt res requirit. Aliqui putant non expedire plures simul Exorcizare, quod vnus alios perturbet; sed falsum est, imò expedit, & multa bona fiunt ex parte Exorcizantium, & Exorcistæ.

Decimò pro vt alias dictum, Exorcista dum facit. Catechismum, &c. interroget Patientem sæpius quid sentiat, quid cogitet quid putet, videat, quid ipsi suggeratur, quid timeat.

Vndecimò, moneat patientes quomodo se in omnibus actibus gerere debent; & alias vt orent

Missas

Missas audiant, Sacramenta percipiant: non timere Dæmonem resistant, exerceant actus fidei, spei &c.

Duodecimò, ipsemet Exorcista antequam opus aggrediatur, prius præmeditetur quid facturus sit, de modo, quo loco, hora, quas experientias velit facere, & præcepta; non imparatus accedat; & si quid noui aduertit, illud notet, & obseruet pro alia vice, & quia exercet actum ordinis, curet ut sit in gratia Dei, sit, & ille frequens in Oratione, in ieiunijs &c. petat assidue Dei auxilium, ne à Diabolo illudatur. Deinque, ea habeat de quibus sæpè supra.

CAPVT VIGESIMVM

PRIMVM.

De Probatione.

PROBATIO est actus quartus seu pars huius artis postquam enim cognitum est sufficienter Diabolum adesse, ac patiens, quod sufficienter fit instru-

instructus, cathèchus, &c. non potest liberari, nisi probetur prius an verè sit ad liberationem dispositus, quod in quatuor consistit.

Primò, in ordine ad Deum. Secundò, ad Exorcistam.

Tertiò, ad Demonem.

Quartò, ad se ipsum; in his probatus an sit, reperitur.

Quo ad Deum in puritate conscientiae, si orat, si.

Sacramenta frequentat; si se emendat, si vitam suam spiritualiter ordinavit: item in actu humilitatis, si se putat indignum liberatione, si se aliorum orationibus commendat, si Deo saepe gratias agat.

Item in actu confidentiae, si ostendit signa laetitiae: nec timet. Pro maiori probatione, interroget Exorcista patientem, quae die velit liberari, quo loco, quibus

culum

hus, &c. non
nisi probetur
ad liberationem
in quatuor

line ad Deum.
orcistam.
emonem.
ipsum; in his
reperitur.

m in puritate
orat, si.

uentat; si se
m suam spiritu

: item in actu
putat indignum

: aliorum oratione
, si Deo facit

i confidentie,
etate: nec timet

batione, inter
patientem, qui

ari, quo loco,
quibus

Paradisi.

129

quibus presentibus: qui si per
se determinat omnia, verè pro-
batus est. Si verò se remittit
quasi nolit, videtur timere, sic
non est probatus.

Item super his potest interro-
gari credis ne quod Deus velit,
& possit te liberare?

Credis quod nula causa ob-
stet, velit liberare?

Credis quod Deus concurrat
cum Exorcista &c.?

Credis quod Diabolus non
potest resistere? & similia ex
dictis.

Si subito alacriter respondet,
credo, probatus est: si tardè,
non est perfectè dispositus, &
si non latatur, patitur diuersi-
ones, tentationes.

Secundò, erga Exorcistam,
primò, si credit quod possit eum
liberare. Secundò, si reueretur
illum. Tertiò, si libenter cum eo
loqua-

loquatur de sua liberatione.
 Quartò, si Dæmones semper
 obediunt Exorcistæ sæpe gratias
 agit de laboribus libenter videat,
 ac libenter tractet de liberatione,
 de tempore, loco, &c.

& ad maiorem fidei confirmatio-
 nem iam conceptam de libera-
 tione, poterit Exorcista preci-
 pere Dæmoni, vt conceptis ver-
 bis explicet an verè liberabitur
 patiens, & ipse cum suis socijs
 sit exiturus? si respondet nolo
 exire, patiens non est dispositus.
 Dubitat enim in corde suo,
 quia Diabolus loquitur & ope-
 ratur in corpore iuxta fidem pa-
 tientis, vti centies dixi.

Tertiò, erga Demonem, si
 patiens amplius illum non timet,
 sed contemnit, & si Dæmon ei
 obedit. Nam sicut per timorè
 Dæmon acquisiuit potestatem, sic
 è contra eum contemnedo eximi-

tur

liberatione. tur ab eius potestate, & sic non
 es semper erit difficile illum à corpore ex-
 pepe gratias pellere. Ideò obseruandum est an
 ter videat, patiens timeat, & si timeat ma-
 liberatione, leficia, si habet somnia horribi-
 ce. lia. Si contremiscit etiam ad
 onfirmatio- minimos terrores: si timet solus
 de libera- ambulare, stare in cubiculo, in
 ista praci- domo &c. his stantibus non est
 nceptis ver- probatus. Secundò, obserua-
 liberabitur patiens deridet Dæmonem, &
 suis focijs dum est sermo de illius potestate,
 ondet nolo ridet, quasi nihil illum faciat,
 t dispositus. si suggestiones non curat, nec
 corde suo, attendit; si non amplius narrat
 tur & ope- quæ sibi fecit Dæmon, nisi inte-
 a fidem pa- rogatus ab Exorcista, tunc pro-
 dixi. batus est. Tertiò, obserua, si
 emonem, si vexatus non statim reiicit vexa-
 non timet, tionem per imperium si ei dicto
 Dæmon ei aliquo, vel facto Dæmoni præcep-
 per timorē to, ille timet præcipere, vel audire,
 testatem, sic non est probatus. Oporter vt
 nedo eximi- non solum obediat Exorcistæ &
 tur credas

credat præcipienti, sed etiam per se ipsum vexatum; ideo circa hæc Exorcista procedat diligenter, subtiliter. & artificiose.

Quartò, erga se ipsum probatus est patiens si in corpore nullam amplius vexationem sentit, vel vix apparet signum vexationis, & cito per ipsum remouetur. Secundò quando eius imaginatio, & cerebrum non confunditur varijs imaginationibus itatus; & tandem quando sentit maximum desiderium liberationis in se, & fidem de certa liberatione. Ideò Exorcista ut horum euentum habeat, obseruet sequentia. Primò, an sentiat in corpore, vel in aliqua parte quæ prius sentiebat. Ideò super omnibus vexationibus, & partibus se ipsum interroget, an sint aliquæ. Reliquæ, & in suggestio-
nibus

pusculum

ienti, sed etiam
vexatum; id
exorcista proced
tiliter. & artit

a se ipsum prob
si in corpore m
exationem senti
t signum vexati
r ipsum remou
uando eius imagi
rum non confus
imaginationib
tandem quan
desiderium liber
fidem de cer
eò Exorcista
am habeat, ob
Primò, an senti
in aliqua par
bat. Ideò sup
onibus, & partib
get, an sint
& in suggesti
nibus

Paradisi.

133

nibus &c. Secundo obseruet, si mens
eius trāquila est, conscientia quie-
ta, intellectus clarus, imaginatio
nō impedita, locutio libera &c. que
sunt signa probationis. Tertio,
obseruet si desiderium liberationis
inuenitur in patiente, quod co-
gnoscitur, si instet petens cito
liberari. Sæpius de liberatione
illum Exorcista interroget, & an
sit solito lætior tunc ad illam &c.

Visis ergo in Ergumeno præ-
missis probationibus, non erit tar-
dus Exorcista ut ad vltiora
procedat; vnde poterit resumere
seu repilogare Cathecismus, non
quo ad omnia, sed ad quatuor
principalia puncta, nimirum de
bonitate Dei, de authoritate
Ecclesiæ, de Dæmonis imbecillitate
de virtute liberi arbitrij &c.
Deinde poterit determinare de
loco, de tempore liberationis,
& explicare eiusdem cōuenientias.

G

Deniq;

Denique, admonerat Energumenum vt se paret omni meliori modo quo poterit ad recipiendam à Deo gratiam suæ liberationis, mediantibus exercitijs positis supra, & infra ac alijs pro iudicio Exorcistæ, & patientis.

MODVS

MODVS PRACTICVS

Cognoscendi an quis
verè sit maleficiatus, vel
possessus à Dæmone.

V N Q V A M
dicatur quis Male-
ficiatus, nisi per si-
gna certa, & eui-
dencia pro tali co-
gnoscat. Multi
enim imaginariè tantum sunt ta-
les, & propter quasdam animi,

& corporis agnitiones malefici-
ti videntur cum reuera non sint.
Ergo in hoc negotio magna cum
diligentia, est procedendum.

Interrogetur ergo patiens si est
capax, alias Parentes, & curam
illius habentes, de origine infirmi-
tatis, de tempore an de nocte
vel die, de modo, de effecti-
bus infirmitatis, de qualitate;
an domi vel extra, per cibum,
& potum, an aliquod reme-
dium adhibuerit, & quale,
quem affectum senserit, a qua
persona illud acceperit.

Exorcista interim omnia di-
ligenter obseruet, vultum pa-
tientis, oculos, corporis habi-
tum, mores, vocem, gesta, &c.
Ex his signis colliget quid sit ia-
rei veritate.

Si nihil probabile ex signis ha-
bentur, non procedat vltterius,
sed alia die, si videtur fiat ex-
peri-

Paradisi.

tudines maleficarum
reuera non sunt.
negotio magna cum
procedendum.

ergo patiens si est
parentes, & curam
de origine infirmi
pore an de no-
modo, de effectibus
s, de qualitate
tra, per cibum,
in aliquod reme-
dit, & quale
senferit, & quod
acceperit.

interim omnia
et, vultum
, corporis habi-
torem, gesta, &
colliget quid sit.

abile ex signis
procedat ulterius
i videtur fiat
peri-

Paradisi.

137

perimentum; interim maneat
Exorcista Personam, ut sit hila-
ris ac securus, ac in Deo confi-
dat, eique semper se comendet,
quod velit sub eius protectione
vivere. Si enim aliter atten-
taret, dubium Personæ ingere-
ret alicuius maleficij, quod ipsi
pernitiosum foret, maxime si
timor accedat.

Quod si probabilis habeatur
maleficij certitudo, poterit si-
mili modo, & præcepto Exor-
cista experiri. Genuflectat Pa-
tiens curam Exorcista, qui se-
dens graui, & intrepida voce
cum maxima confidentia di-
cat.

In nomine Iesu Christi, ego
vni Christi, & Ecclesiæ Mini-
ster, precipio tibi Demoni vel
vobis, &c. Spiritibus immun-
dis, qui estis in hoc Corpore,
ut statim detis mihi signum cer-

G 3 tum

tum præsentiæ vestræ , mouendo illum humorem , &c. vexando hanc creaturam nunc , prout soliti estis facere me absente , eodem modo , quo permissum erit vobis à Deo . Si dat signum , statim præcipiat vt desistat . Si non dat signum , dimittat Personam , monendo vt falsam opinionem deponat . Dabit verò infallibiliter signum Dēmon , si in patiente , & in Exorcista firma fuerit fides .

Ergo si dederit signum rerum , tunc deueniat primò ad Cathéchismum seu instructionem vt supra . Si fuerit infantes aut alias incapaces , Parentes eorum vel curam habentes instruantur , vt sint in gratia Dei , eaque omnia præstent , ac si ipsi fuerint maleficiati .

Qua instructione perfectè peracta , non deueniat , Exorcista

Et ad actus
sed prius ex
sic bene dis
iudicium , qu
mitate sentia
quando , in q
&c. si ad hoc
hitatione re
perfectè dispo
Tunc iuxta
gentio pa
ante Exorcist
ludex sedens
gravi voce au
grā in Deum
seculo impero
do Cepit 13.
mirum sempe
mine Iesu Ch
ne Sanctissim
dicitur enim
mine meo D
modo S. Pau
prelatis , fur

pusculum

vestra, mouere
em, &c. vexande
nunc, pro
me absente, ex
missum erit vo
lat signum, sta
vt desistat. S
, dimittat Per
do vt falsam opi
e. Dabit veri

um Dēmon, i
in Exorcista fia

t signum rerum
rimò ad Catho
ruccionem vt
infantes aut alii
ntes eorum vel
nstruantur, vt
, eaque omnia
psi fuerint ma

e perfectè p
niat, Exorei
sta

Paradisi.

139

Ita ad actus liberationis statim,
sed prius experiatur an Patiens
sic benè dispositus, inquirat eius
iudicium, quid ipse de sua infir
mitate sentiat, an speret sanari?
quando, in quo loco, per quem,
&c. si ad hoc hilariter, & sine
hesitatione respondit, signum est
perfectè dispositionis.

Tunc iuxta notata inferius,
genuflexo patiente, si potest,
ante Exorcistam, ipse tanquam
Iudex sedens seuera facie, &
gravi voce aut caritatiuè, ma
gnà in Deum fide, & animo
seculo imperet Dēmoni, eo mo
do *Caput 23.* de quo supra, ni
mirum semper præcipiat in no
mine Iesu Christi, vel in nomi
ne Sanctissimæ Trinitatis, &c.
dicitur enim in scriptura in no
mine meo Dēmonia eiicient: hoc
modo S. Paulus ipsarū furias com
pressis, similiter S. Petrus, &

Sancti omnes : quia est nomen ,
quod est super omne nomen , vt
in nomine Iesu genuflectatur ce-
lestium , terrestium , & infer-
norum .

Cum merè maleficiatis , &
pueris seu Infantibus simili mo-
do agatur . Positis dispositioni-
bus , Parentes Infantem tenen-
tes genuflectant ante Exorcistam ,
ille sedens more solito præci-
piat .

Ego N. vt Minister Christi, &
Ecclesiæ , in nomine Iesu Chri-
sti præcipio tibi Demon qui ma-
leficium in corpore istius Crea-
turæ perfecisti , vt statim sine
vlla mora destruas omne malefi-
cium , ab ea auferas omnem li-
gaturam , facturam , fascination-
em , ac quamecumque mole-
stiam ac vexationem , vt reced-
as totaliter ab eo , tecum tra-
hendo omnes feses , & immun-
dities

pusculum

quia est nomen
omne nomen,
genuslectatur
estium, & in

maleficiatis,
antibus simili
positis dispositi
s Infantem tenen
t ante Exorcista
ore solito præ

Minister Christi,
nomine Iesu Ch
bi Demon qui in
corpore istius Cr
i, vt statim
ruas omne mal
auferas omnem
turam, fascinat
incumque
tionem, vt re
o co, tecum
feges, & in
ditio

Paradisi

748

ditice, si quas in corpore illius
immisisti, nec amplius habeas
potestatem ei, apparendi sub
quacumque forma vel figura,
aut vexandi illum intrinsicè vel
extrinsicè, die vel nocte, aut
perturbandi sensus eius interio
res vel exteriores, vel quocum
que alio modo molestandi. Sic
volo, sic iubeo vt Minister Chri
sti, & Ecclesiæ. In nomine Pa
tris, & Filij, & Spiritus Sancti
Amen. Benedictio Dei Patris ✠,
& Filij ✠, & Spiritus Sancti ✠,
&c. Moncantur parentes vt per
seuerent in fide, &c. & in gratia
Dei: Infantem muniant præterea
rebus Sacris, signent Aqua be
nedicta, &c.

G S

CAPIT

CAPVT VIGESIMVM SECVNDVM.

De præparatione ad li-
berationem.

CERTVM est, quod in
omnibus humanis nihil
perfectè perfici potest,
sine aliqua dispositione operan-
tis, & præcipuè in actibus Spi-
ritualibus. Sicuti est Dæmonis
expulsio. Ideo Exorcista debet

se

se parare
tius, &
ministerium
Dei. Iste
Præterea
fitus, qu
rus; id
continuos
dem qui
ita tamen
uotione po
Primo
contritus
municeet;
ter hoc
modo, &
Singulis di
Beatissim
Energame
pro me,
cant, oc
dicatur o
ne famul
tio Sans

se parare oratione , pijs exercitijs , & operibus , vt per eius ministerium purgetur Templum Dei . *Iste modus potest variari .* Præterea sit Energumenus dispositus , qui gratiam est suscepturus ; ideo per quindecim dies continuos antecedenter iuxta modum qui sequitur se præparet , ita tamen vt aliter pro sua deuotione possit variare .

Primò , diebus festiuis verè contritus confiteatur , ac communice ; alijs diebus Spiritualiter hoc perficiat omni meliori modo , & feruore quo poterit . Singulis diebus dicantur Litanie Beatissimæ Virginis Mariæ , & Energumenus respondeat , ora pro me , vel libera me ; alij dicant , ora pro eo , &c. In fine dicatur oratio . Protege Domine famulum tuum , &c. & oratio Sancti illius diei , Item :

Præstende Domine famulo tuo ;
&c.

Quotidie in sero coram Cru-
cifixo , dicatur Psalmus . Qui
habitat , &c. cum oratione . Vi-
sita quæsumus Domine , &c. in-
stanter rogabit Deum patiens ,
vt mentem suam illuminare di-
gnetur ad cognoscendas Satanæ
insidias , & corroboret cor ad
eas pellendas , &c. singulis die-
bus fiant particulares Sanctorum
inuocationes : peccata detestan-
tur , fiant protestationes contra
Dæmonem , pro vt infra singulis
diebus præscribitur .

Et quamuis illæ potestiones
ex se sint optimæ , consultius
tamen erit coram Confessario fa-
cere vel Exorcista , easque in
die pluries repetere ad solidan-
dam fidem liberationis . Peccata
omnia detestanda sunt , sed ea
præcipuè quæ Diabolum fortem

red-

dunt. Præter has orationes, alia poterunt fieri opera, & Exercitia, iuxta conditionem patientis.

Toto tempore præparationis non relinquatur Energumenus sine Cathéchismo, & Exorcismo: imo diligenter instruat, & exercitetur, ne dictorum obliuiscatur, ita tamen vt Exorcista non impediatur.

Qui nesciunt legere, poterunt lecta audire, & ea adimplere iuxta arbitrium Exorcistæ, qui poterit Energumeno etiam explicare tentationes Diabolicas in sexto actu infraponendas, vt incipiat illas de mente excutere, propterea interrogabit quas tentationes habeat, vt remedium subministret. Interim locus liberationis, si est priuatus, ornatur ad modum templi vel Oratorii, & Altaris, ante quod pote-

poterit Vexatus suas orationes ;
& exercitia adimplere illis quin-
decim diebus , qui prolongari
vel abreuiari possunt iuxta tem-
poris contingentiam , & dispo-
sitionem Vexati.

Prima die inuocatur , Sancte
Michael Archangele ora pro me:
ab insidijs inimicorum omnium
defende me : à Spiritibus immun-
dis libera me , sub tua prote-
ctione mirabili conserva me .
Fiat peccati detestatio ; super-
biam detestor vitium Diaboli-
cum , vt Dæmones à me rece-
dant , & volo humilitatem per
quam Deus habitet in me .

Protestatio : Credo , & pro-
testor , atque pro certo habeo ,
quod Dæmones nihil possunt
contra me nolentem , & illis
contradicientem ; vnde illis ex-
pressè contradico , & nolo il-
los supra me vllam potesta-
tem

tem habere.

Die secunda Sancte Raphael Archangele ora pro me, ab insidijs Diaboli, &c. vti supra. Detestor inanem gloriam, & volo mei contemptum. Protestatio. Protestor, & credo, atque pro certo habeo, &c. vt supra. Ergo reijcio Dæmones: illis contradico, mecum habere partes nolo. Ergo certissimè mihi non nocebunt, & sine dubio per potestatem Ecclesiasticam à me recedent.

Die tertia, Sancte Angele Custos ora pro me, &c. ab insidijs Diaboli, &c. Detestor auaritiam, &c. volo liberationem, & libertatem per quam Deus habitat in me. Protestor, & scio, quod Diabolus mille modis decipere me potest, sed nunquam hoc erit, nisi ei liberum consensum dederò. Hæc autem faciente

uente Divina gratia non erit
quia nolo, & Deus non vult,
ergo Diabolus me non decipiet.

Die quarta Sancte Iob patientissime ora pro me, &c. Detestor concupiscentias, vitium Diabolieum, &c. & volo castitatem per quam Deus habitat in me. Protestor certissime me nolle amplius assentiri Diabolo, ut in me operetur, quod usque modo operatus est in vexationibus suis, & certe non operabitur, quia nunquam amplius consensum prestabo, imò illi contradico, maledico illum, qui mala operatus est in me.

Die quinta, Sancte David ora pro me, &c. Detestor iracundiam, &c. volo mansuetudinem, &c. Protestor, & firmiter teneo, quod ad præceptum Exorcistæ, quod est Dei præceptum, tenen-

tur

tur omnes I
quid ille pr
ciali quand
berationem

Die sexta
pro me, &
rationem,
&c. Prote
preste volo
qui sunt,
ad diem. N
minores,
capitales
gressa sunt
per timo
rium, su
volo inq
recedant

nes fec
in me m

Die
Aposto
testor i
lo sim

sur omnes Demones obedire quid-
quid ille præceperit , ac in spe-
ciali quando præcipiet meam li-
berationem , certò obediet.

Die sexta , Sancte Thobia ora
pro me , &c. Detestor murmu-
rationem , &c. volo charitatem ,
&c. Protestor certissimè , & ex-
presse volo quod omnes Spiritus
qui sunt , & erunt in me usque
ad diem. N. tam maiores , quam
minores , interiores , exteriores ,
capitales , subditi , &c. qui in-
gressi sunt Corpus meum siue
per timorem , siue per malefi-
cium , siue alio quouis modo ,
volo inquam vt omnes veraciter
recedant , & secum deferant om-
nes feces , & infectiones , quas
in me malitiose operantur .

Die septima , Sancte Paule
Apostole ora pro me , &c. De-
testor iudicia temeraria , &c. vo-
lo simplicitatem , &c. Protestor
me

me sic confidere in bonitate
 Beatissimæ Virginis Mariæ, in-
 tercessione, & in protectione
 Sancti N. quod certissimè conse-
 quar meam liberationem. Vnde
 ad primum Exorcistæ præceptum
 statim Dæmones sine mora à me
 recedent.

Die octaua Sancte Cipriane :
 Martir ora pro me, &c. Detes-
 tor loquacitatem, &c. volo si-
 lentium, &c. Protestor, & fir-
 miter credo, quod Deus sua pie-
 tate mea condonabit peccata, &
 præcipuè illa, quibus consensum
 dedi Spiritibus immundis tempo-
 re meæ vexationis, vnde propter
 illa nullo modo impediri posse
 credo meam liberationem.

Die nona Sancte N. protestor
 meus ora pro me, &c. Detestor
 amorem proprium, &c. volo
 amorem Dei, &c. Protestor me
 credere, & velle, quod Dæ-
 mones

culum

in bonitate
Mariæ, in
protectione
tissime conse-
onem. Unde
te præceptum
e mora à me

te Cipriane
, &c. Detestor
&c. volo
estor, & fi-
Deus sua pie-
tate peccata, &
is consensum
indis tempo-
nde propter
pediri possi-
onem.

N. protestor
&c. Detestor
&c. volo
rotestor me
quod Da-
mones

Paradisi.

151

mones omnes in eorum à cor-
pore meo recessu nihil in eo ma-
li relinquent, nec infirmitatem,
nec debilitatem, nec aliud na-
turæ nocumentum, & sic vo-
lo, & sic erit, &c.

Die decima Sancte Martine
ora pro me, &c. Detestor pi-
gritiam, &c. volo diligentiam,
&c. Protestor me credere, & pro-
certo habere, ac firmiter teneo,
quod Dæmones post meam libe-
rationem, nullo modo possunt
amplius ingredi ad me vexan-
dum, nec alios Spiritus sui lo-
co mittere, nec maleficos, vel
maleficas posse maleficia induce-
re ad hoc faciendum, sed in re-
gionem longinquam abibunt, ubi
nullæ creaturæ nocere poterunt,
sic volo, sic credo, sic erit.

Die undecima, Sancte Vsbal-
de ora pro me, &c. Detestor
gulam, &c. volo abstinentiā,
&c.

&c. Protestor me credere , & sperare in Christi Domini Iesu , & Ecclesiæ Sanctæ autoritate , ob quam omnes maligni Spiritus à me eijciantur , & quod talis erit electio , quod nec vllō modo , nec ratione ad me reuertentur , sic credo , sic volo , & sic sine dubio erit &c.

Die duodecima , Sancte Antoni ora pro me , &c. Detestor inconstantiam , &c. volo constantiam , &c. Protestor me scire , & pluries expertum esse , quod Dæmones nullum damnum , & malum inferre possunt contra meam voluntatem , & quod post meam liberationem nolo aliquem Dæmonem mihi apparere sub aliqua figura , & forma , nec in somnis , nec in vigilia , sic credo , sic credo , & sic erit , &c.

Die tertiadecima , Sancta Maria

ria

ria Magda
Detestor in
volo mod
in recessu
expulsionis
Dæmones
tare. Pro
tolle ipso
res facere
tare. Sed i
nus ante f
, &c.
Die q
Margarita
testor inob
obedientia
confiteor
tum, &c.
num Diah
quibus scio
sæpeque p
sila , cui
imo illa
alibus cale

alum
credere,
Domini Iesu
authoritate
ligni Spiritus
& quod
nec villo
me reuer
olo, & sic

Sancte An
&c. Detest
c. volo
testor me
pertum esse
lum damnu
possunt con
, & qu
tionem
n mihi ap
ura, & f
, nec in
sic credo,
, Sancta M
ria

ria Magdalena ora pro me, &c.
Detestor inmodestiam, &c. &
volo modestiam, &c. Protestor
in recessu ob rabiem, & iram
expulsionis nitentur mille modis
Dæmones me inquietare, & ten
tare. Protestor tamen illis me
nolle ipsos, nec aliquos rumo
res facere, & timorem immit
tere. Sed illos evanescere vt fu
mis ante faciem venti. Sic vo
lo, &c.

Die quartadecima, Sancta
Margarita ora pro me, &c. De
testor inobedientiam, &c. volo
obedientiam, &c. Protestor, &
confiteor vanitatem maleficio
rum, &c. incantatorum, & om
nium Diabolicorum operum, in
quibus scio nullam esse virtutem.
Ideoque protestor me non timere
illa, cuiuscunque generis sint,
imò illa contemno, & sub pe
dibus calco tanquam inania, &
scio

scio nullum posse prestare minimum nocumentum.

Die quintadecima, Sancta Catharina Senensis ora pro me, &c. Detestor vanitatem, &c. volo veritatem, &c. Protestor clarissimè, quod expertus sum quam um valeant actus mei liberi arbitrij vna cum actu fidei contra Dæmones. Nam sæpius vidi, quod quando volebam Dæmonem posse, poterat, si nolebam nihil poterat. Vnde qui prius per Tyrranidem dominabatur, meo nunc subiacet imperio, de quo maximè lætor, & Deo meo infinitas ago gratias.

Igitur ad gloriam Dei, ad meam salutem, ad confusionem Dæmonum, nolo amplius Dæmoni vllum dare minimum meum consensum, nec directum neque indirectum, sed illum cum omnibus suis tentationibus contemno,

& re-

ousculum

Te prestare mi-

rum .

ecima ,

nsis ora pro

vanitatem ,

, &c. Prote-

od expertus

at actus mei

um actu fidei

Nam saepius

volebam Da-

erat , si nol-

Vnde qui p-

a dominabat

et imperio ,

tor , & Deo

atias .

oriam Dei ,

ad confusio-

lo amplius D-

minimum me-

directum ac-

illum cum or-

ibus contem-

Paradisi.

155

& respuo , & omnino à me re-

pello ; sed , & in crastinum vide-

bo mirabilia Dei , & gloriam suam

videbo victoriam meam , & San-

ctae Matris Ecclesiae exaltationem ,

, &c. Proterquod Deus concedat , qui est vnus ,

et Trius in saecula , &c. Amen .

Haec exercitia per dies disposita

sunt breuibus verbis , quae tamen

tota die ampliata , vnusquisque

pro sua deuotione exercebit , &

replicabit , &c.

Vnde qui p-

a dominabat

et imperio ,

tor , & Deo

atias .

oriam Dei ,

ad confusio-

lo amplius D-

minimum me-

directum ac-

illum cum or-

ibus contem-

CAPVT

CAPVT VIGESIMVM

TERTIVM.

De Energumeni libera-
tione.

ISTE actus est ad quem om-
nes alij referuntur, & sic est
merito appellendus finis totius
artis.

Multa hic ponuntur, quæ
Exorcista pro sua prudentia po-
terit alterare, & variare. Duo
sunt

suat præmittenda, vt dictum alias,
dispositio perfecta, & probata
patientis, secundo, item ipsius
Exorcistæ.

Antequam deueniatur ad præ-
cepta expulsionis, & liberatio-
nis, congregatis in loco decenti,
ornato, & deuoto, ijs omni-
bus qui interesse debent, sit
mensa posita, in loco dignio-
ri sedeat Exorcista, & sermo-
ne graui dicat ea omnia quæ
Deus operatus est ad fauorem
patientis, quod nimirum ma-
nifestatæ sint insidiæ Diaboli,
modi quibus decipiebat, & ve-
xabat, &c. dicat de valore fi-
dei, de libertate liberi arbitrij,
de bonitate Dei, de disposi-
tione, quam expertus est in
Energumeno, vnde gratiæ sunt
Deo reddendæ de præmissis,
&c. & orandum est pro con-
H secu.

secutione finis.

Omnes ergo genuflectant, & orent partem Rosarij, vel psalmos penitenciales, vel Litanias Beatissimæ Virginis Mariæ, vel alias præces. Deinde omnes surgant, & sedeant sicut prius; tunc Exorcista conuersus ad Patientem dicat. Recordare frater charissime qualiter prius à Diabolo vexabaris, in hoc, in hoc, in illo, &c. veniendo ad specialia; recordare qualiter per auctoritatem sit Dæmon compressus, ut iam nihil aliud possit, & tibi quoque subiectus factus est. Ergo ut videas quod etiam nunc similiter subiecti sunt omnes Dæmones, mihi, & tibi.

PRÆ-

PRÆ-

PRÆ-

TVN

vel

rioribus

Emergunt

cipiat ut

et ipse me

cipiat ide

periantur

necessaria

Tunc a

nedicta,

hac Can

Fidei,

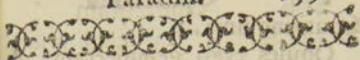
lorem,

Dominu

confirma

biungit

subijciunt

PRÆCIPIO.

T V N C præcipiat omnes
vel aliquas vexationes ex
prioribus quas passus fuerat
Energumenus ; & statim præ-
cipiat vt cesset . Postea faciat
vt ipsemet Energumenus præ-
cipiat idem vel simile , & ex-
periantur ea , quæ viderint
necessaria pro rememoratione .

Tunc accendatur Candela be-
nedicta , & dicat Exorcista ,
hæc Candela ardet in signum
Fidei , quæ habet tantum va-
lorem , & significat Christum
Dominum qui sua præsentia
confirmat omnia . Postea su-
biungit . Sicuti isti Dæmones
subijciuntur mihi in omnibus ,

PRÆ

H

& obe-

& obediunt , ita cum præce-
pero aliquam expulsionem obe-
diant ; vt autem firmiter hoc
credas , attende . Tunc præ-
cipiat Dæmonibus omnibus , &
quibuscunque vt intrantes in
manus vexati , accedant ad
manus Exorcistæ , promittant-
que illi se exituros statim quo
illis præceptum fuerit quo fa-
cto .

Explicit Exorcista vinculum
iuramenti ad quod etiam Dia-
bolus tenetur non respectu suæ
malitiæ , qua paratus est ad
omnia mendacia , sed virtute
Diuini nominis inuocati in eo .
Vt ergo N. habeas certitudinem
tuæ liberationis .

Præcipio vobis vt omnes ad
manum dexteram progredientes
super hanc Sacram Scripturam
iureis mihi quod statim facto
vobis

a cum præcep-
pulsionem ob
m firmiter ha-
. Tunc præ-
s omnibus,
intrantes
, accedant
, promittant
ros statim qu-
fuerit quo fi-
rcista vinculum
d etiam Dia-
a respectu suæ
paratus est ad
, sed virtut-
uocati in
s certitudine
vt omnes
progredient-
in Scripturam
statim factu
vobis

vobis expulsionis præcepto sine
mora ab hac creatura realiter,
& sine aliqua fictione receda-
tis.

Quo facto Exorcista ponat
manum suam dexteram super
dexteram iurantem, & dicat.
Et ego vt Christi Minister, ac
Sanctæ Matris Ecclesiæ, acci-
pio, & accepto hoc iuramen-
tum, quod sine dubio seruari de-
bet, & sic volo.

Interim semper moneat Ener-
gumenum ne vnquam Diaboli-
cis tentationibus consentiat, imò
neque attendat. Videns enim
malignus Spiritus quod nihil
aliud potest contra Energume-
num destructa totaliter eius au-
thoritate, recurrit ad insidias
ad tentationes, & deceptio-
nes, vt illis salutem aliquid
præstet. Ideo Energumenus

H ; cau-

cautus sit vt semper fide , spe spiritibus resistat , illis insultet , speret , & in DEO semper confidat , denique ijs attendat diligenter , quæ ab Exorcista sibi dicuntur .

Diuerſas enim tunc tentationes Energumenus patitur durante Exorcismo , in præparatione , in actu liberationis , & post , quæ sunt infinitæ , & subtilissimæ , quarum hic aliquæ ponuntur .

Prima tentatio ; quod nunquam exibat ; & si facit aliquas obedientias , hanc vt exat , non faciet , & potius vult sufferre omnes pœnas , quàm exire .

Secunda , fingit se exire , & suggerit quod omnes præcedentes obedientiæ fictæ fuerunt . Tertia , suggerit quod Diabolus sit subtilis , astutus , & propterea

rea

per fide, spera quod infallibiliter decipiet,
illis insultet & remanebit in corpore.

O semper cor
s attendat di
Exorcista si
non habet auctoritatem, quod
habet aliquod peccatum occul-
tunc tentatio-
patitur duran-
in præparatio-
tionis, & pos-
e, & subtile
hic atque p
io; quod non
si facit aliquo
ut exat, non
us vult suffere
quàm exire.
git se exire,
nnes præceden-
fiatæ fuerunt
quod Diabolus
tus, & propo-
rea

Quarta, quod Exorcista sit
male dispositus ad hoc, & quod
non habet auctoritatem, quod
habet aliquod peccatum occul-
tum, &c. & sic quod nolit exi-
re. Quinta, non esse Dei vo-
luntatem, ut nunc exeat pro-
pter diuersas causas. Sexta, non
dari cuilibet homini talem pote-
statem expellendi Diabolum, qui
est fortis, obstinatus, &c. Se-
ptima, quod modo non sit tem-
pus opportunum sui exitus, vel
quod alius requiratur Minister,
alio tempore.

Octaua, alias tentationes plu-
rimas proponit, ut distrahat
Energumenum, ut non atten-
dat, imò sæpe facit ut videatur
insensatus.

Nona, quod nullus vnquam

verè liberatus fuerit , sed statim redeunt ad diem.

Decima esse necessarium maleficia inuenire eaque destruere quæ quamdiu manent occulta maleficium durat.

Vndecima , quod secretò abscondet se in aliqua parte corporis , donec cessauerit Exorcista.

Duodecima , aggreditur banditijs , dicendo non ero tibi in posterum adeo molestus.

Tertiadecima , interdum terret , dicendo , inducam alios maleficos , ac Dæmones ; vt te affligant , vel quod exeundo inferret mala , suffocabit , intestina lacerabit , os destrahere , oculos extrudere , vel contra parentes , filios , bona , domum , &c.

Hæc et alia suggerit Inimicus , quæ nullatenus sunt timenda ,

sculum

erit, sed statim

necessarium

eaque destruc-

manent occu-

t.

quod secreto

qua parte corp-

efflauit Exor-

aggreditur be-

non ero tibi

noletus.

, interdum

, inducam

Dæmones, ut

quod excun-

ffocabit, inte-

s destrahere,

vel contra par-

domum, &c.

a suggerit In-

tenuis sunt tim-

da,

Paradisi.

165

da, illique alacriter, & fortiter est restituendum: easque tentationes si patitur, statim Exorcistæ aperiat, qui remedium dabit contra omnes, Vexatumque animabit ad illas contemnendas, ac dicet, quod Diabolus sicuti prius verè obediuit, ita nunc obedire debet.

Ad veritatem igitur dictorum, Exorcista assumat imaginem Beatissimæ Mariæ Virginis, & dicat. Constringo vos Dæmones, ut factò vobis expulsiuo præcepto, subito, verè, realiter recedatis ab hac creatura, sicuti Virgo Maria, &c. est verè Mater Dei Christi Saluatoris, & semper maneatis extra corpus non amplius reuersuri, sicuti, Maria fuit semper Virgo, & in signum quod sic verè erit, ponite dexteram vestram super

H

5

ima-

immagine ista ,

Quo facto dicat Exorcista ,
promissio facta Beatissimæ Vir-
gini Mariæ certum est nego-
tium liberationis . Nota quod
in his si interdum non præste-
tur obedientiâ , suspendatur ne-
gotium liberationis , sed Ener-
gumenus iterum per alios dies
disponatur : si autem plena
fuerit obedientia ad sequentem
actum deueniatur .

Accedatur ad altare vt su-
pra , quo vbi pervenerit , pri-
mò fiat ab omnibus in secreto
parum orationis mentalis , &
oretur pro Energumeno .

Postea dicatur Veni Sancte
Spiritus , &c. & da pacem
Domine , &c. cum orationibus
& versiculis suis , ac Beatissimæ
Mariæ Virginis , & Sancti
Protectoris , &c. Deinde Præ-
ten-

cat Exorcista
Beatissimæ Vir-
tum est nego-
Nota que
n non præste
suspendatur no-
is, sed Enter
per alios die
autem plen
ad sequentes
altare vt
eruenerit, p
bus in secre
mentalis, &
gumeno.
r Veni Sand
& da paco
um orationib
ac Beatissim
, & Sand
Deinde Pra
ten

tende Domine, &c. Stans po-
stea Exorcista faciat sequentes
instructiones Energumeno genu-
flexo, qui attentè auscultet.

Sis certus fili charissime quod
Diabolus in omnibus, & per
omnia tenetur obedire Dei Mi-
nistro, & Ecclesiæ, nec illi
potest contradicere: memento
tot obedientiarum: talis, talis,
&c. quas vidisti, & es exper-
tus: memento quomodo virtu-
te fidei, & Diuina fauente gra-
tia ipse ad autum tuæ volunta-
tis ipsi præcipiendo reuoluebas
illum quo volebas: si licentiam
dabas, mouebatur, si nolebas,
tacebat. Eò vsque res deuenit,
vt tibi sit factus subditus, qui
prius dominabatur, ex quibus
constat, si tibi obediebat, multo
magis obediēt Dei ministro.

Secundò, considera quanta sit

Dæmonis confusio, quod sciens nunc se exiturum de tuo corpore, nihil rumoris aut resistantiæ facit, sed quasi vile animal, ligatus, & subiectus manet. Unde grauior est illi exitus à corpore, quàm manere in Inferno. Sed cum illi præcipiam statim sine dubio exhibit. In hac tua liberatione habes multa auxilia spiritualia, &c. habes in tui fauorem Christum Dominum, qui est super omnia, &c. habes Beatissimam Virginem Mariam, ad cuius nomen contremiscunt, &c. adfunt Angeli, &c. Sancti Patroni, & ego veluti Dei Minister, autoritate Christi, &c.

Tertiò, memento promissionis factæ à Diabolo de exitu, iuramenti præstiti, promissionis factæ super imagine Beatissimæ Virginis Mariæ, & ad maiorem
tui

tui consolationem , & Dæmonum confusionem , volo ut idem iurent super Crucifixo , quod velit omnibus meis præceptis obedire.

Tunc fiat præceptum Dæmonibus ut iurent se statim exituros quando fiet præceptum , & iurantibus illis , accipiat iuramentum ut supra super Crucifixo.

Ergo cum nullum dubium maneat tuæ liberationis , certissimè teneas iam horam aduenisse illius in hoc loco , & tempore ; hic Deus vult tibi hanc gratiam facere ; dic ergo mihi an hæc firmiter credas ? Energumenus respondeat , credo , & firmiter teneo , & Deus me adiuuet , & talem fidem det , quanta est necessaria

ria mihi pro liberatione
 quam peto ad DEI
 gloriam, & hono-
 rem, sic pe-
 to,
 volo.
 (?)

CAPVT

sculum
liberatione
ad DEL
& hono-
pe-

CAPVT VIGESIMVM

QVARTVM.

Præcepta expulsiua.

ASSVMAT tandem Exorcista stolam, Crucifixum manu teneat, & stans graui voce in cornu altaris conuersus ad Energumenum genuflexum proferat infrascripta præcepta.

PRÆ

APVT

PRÆCEPTVM

PRIMUM.

IN Nomine Sanctissimæ Trinitatis Patris ✠, & Filij ✠ & Spiritus Sancti ✠ Amen, & in nomine Beatissimæ Virginis Mariæ Matris Domini nostri Iesu Christi, præcipio omnibus, & singulis Dæmonibus existentibus in corpore istius creaturæ, vel quomodocunque ad corpus illud spectantibus quod in omnibus quæ præcepero obedientes, puntualiter & sine vlla mora, sicut illuc quomæ fertur voluntas illorum obedientia se extendat. In nomine Patris, &c. Amen.

PRÆ-

EPTVM
VM.

PRÆCEPTVM
SECUNDVM.

Sanctissimæ Trinitatis
✠, & Sancti ✠ An-
tissimæ Virg-
mini nostri
io omnibus
bus existen-
s creaturæ,
ad corpus
in omnibus
ntes, pante-
, sicut illuc
tas illorum
t. In nomina
PRÆ

EADEM autoritate qua su-
pra, &c. ego præcipio om-
nibus supradictis spiritibus,
& quibuscunque alijs existentibus
in quacunque parte mundi, quod
in exitu Dæmonum, seu libera-
tione Creature. N. non audeant
aliquod malum facere, nec nocu-
mentum inferre isti creaturæ, nec
mihi, nec adstantibus, nec quibus-
cunque alijs tam animatis quam
inanimatis. In nomine Patris, &c.
Amen.

PRÆ-

PRÆCEPTVM TERTIVM.

ITEM eadem authoritate vt supra, præcipio omnibus spiritibus, qui tam extrinsecè quàm intrinsicè hanc creaturam vsque nunc vexarunt, quod in exitu suo habeant secum omnes dolores, infirmitates, feces, vexationes, immunditias, &c. omnes diabolicas infestationes quas vsque modo in corpore isto intulerunt, ita vt creatura ita remaneat libera, & sana, ac si nunquam molestiam diabolicam senserit. In nomine Patris, &c. Amen.

PRÆ-

P R Æ C E P T V M

PTVM

Q V A R T V M.

I V M.

thoritate vt
omnibus spiri
trinficè qua
aturam vfo
od in exitu
nes dolores,
exationes,
nes diabolic
vsque modo
unt, ita vt cre
bera, & sana
am diabolic
e Patris, &
PRÆ.

Authoritate Christi Domini
&c. & per Sanctissima eius
vincula quibus in passione
fuit alligatus, præcipio vt statim
audito verbo. Omnes Dæmones,
qui corpus istius creaturæ per ma-
leficium ingressi sunt, quod tollant
omnia instrumenta maleficialia,
quatenus opus est; soluant omnia
vincula, maleficia facta, & fienda,
& quodcunque opus Diabolicum
contra istam creaturam, non quod
in se habeant aliquam virtutem,
sed ad Demonum confusionem, &
securitatem creaturæ huius. In
nomine Patris, &c. Amen.

PRÆ.

PRÆCEPTVM QVINTVM.

IN Nomine Sanctissimæ Trinitatis Patris, ✠ &c. Amen. In nomine Sanctissimi nominis Iesu, & eius Sanguinis prætiosissimi ac totius Sacrosanctæ eius Passionis. Per merita, per puritatem, Sanctitatem, &c. Beatissimæ Virginis Mariæ Matris Dei Domini nostri, & per gloriam omnium Sanctorum Angelorum, Archangelorum,

rum, Patriarcharum, Prophetarū,
 Martirum, Confessorum, Virgi-
 num, ac totius Curiae coelestis, &
 praecipue Sanctis. N. & N. Pro c-
 etorum, authoritate qua fungor vt
 Minister Dei, & Sanctae Matris
 Ecclesiae, & per virtutem iura-
 menti dati, & eiusdem ratificatio-
 nis, ac per promissiones eorum
 exhibitas, atque per omnem aliam
 virtutem, potentiam, formam, &
 modum quibus possum aut debeo
 in hoc puncto praecipere, & man-
 dare aut sentire,

etissime Trini-
 &c. Amen.
 issimi nomi-
 nis practice
 sanctae eius
 per puritate
 atissime Virg-
 dei Domini
 n omnium San-
 , Archangel-
 rum,

PRÆ-

PRÆCEPTVM
S E X T V M.

Precipio vobis spiritibus im-
mundis qui sunt in corpo-
re vel extra istius creatu-
ræ Dei, & quibuscunque alijs,
quod post eorum exitum nun-
quam audeant aut possint re-
verti ad vexandam istam crea-
turam Dei tam intrinsicè quam
extrinsicè, nec infirmitatibus
neque indispositionibus corporis,
nec timoribus, nec apparitioni-
bus, nec visionibus, nec alijs
funi-

similibus modis vel dissimilibus ,
&c. In nomine Patris , &c.
Amen.

PTVM
T V M.
Præcipio omnibus , & singulis spiritibus , & Dæmonibus in solidum , tam his qui hic fuerunt , & sunt in corpore istius creaturæ siue maiores , siue minores , siue sint intrinsicè vel extrinsicè , sub quouis prætextu , & omnibus alijs ad quos mea se extendit autoritas , & voluntas mea in præsentī , & desiderium istius creaturæ , quatenus pronuntiatis à me his verbis Sacris . Sit Nomen Domini benedictum . Statim , & sine mora realiter exeant foras de toto corpore ac omnibus eius partibus , & vadant quocunque voluerit Christus Dominus , & eius Sanctissima Mater , sine vlla spe redeundi ad vexandum , & molestam

lestandum hanc creaturam Dei.
In nomine Patris, &c. Amen.

Item eadem autoritate qua
supra, præcipio omnibus spiritibus
supradictis vt in eodem puncto
meæ pronuntiationis in signum
veri exitus audito verbo suprascri-
pto. Sit Nomen Domini, &c. fa-
ciant creaturam subito genufle-
tere, & per manifestam spiri-
tus exhalationem leuiter sine omni
dolore exeant in eternam ma-

ledictionem, ita vt hæc

omnia sint simul

verborum per

me pro-

nuntiatio, genuflexio creatu-

ræ, & exhalatio, ac tota-

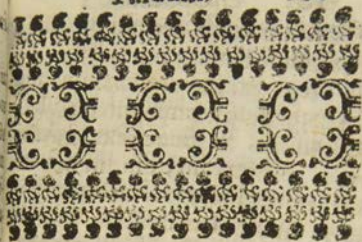
lis spirituum im-

mundorum ex-

pulsio.

[?]

ACTVS

A C T V S

LIBERATIONIS.

TVNC Energumenus surgat, & stans attendat toto corde, & fide expectans gratiam DEI, manibus iunctis humiliter. Exorcista autem grauititer, & alta voce dicat verba infra scripta.

Pro executione igitur omnium

I

supra-

ACTVS

supradictorum, in hoc loco, &
tempore inuocato prius Sanctissi-
mo nomine Iesu, & Mariæ pra-
cipio omnibus spiritibus supra-
dictis, vt nunc, & mo-
do exeant, quia nunc
pronuntio ver-
ba sacra.

Sit nomen Domini benedi-
ctum in sæcula ✕
Amen.

seculum

hoc loco,
prius Sancti
& Marie pu
iritibus sapra
c, & mo
quia nunc
o ver-
ra.

mini benedi-
cula ✕
n.

Paradisi.

183

CAPVT VIGESIMVM

QVINTVM.

Post Liberationem.

ENERGV MENVS post
liberationem genibus fle-
xis accipiat ab Exorcista
benedictionem signo Crucis, &
faciat seipsum signare. Deinde
surgat Exorcista interim Crucifi-
xo signat locum, & adstantes
dicendo. Ecce signum Crucis,
I ▲ fugi-

CA.

fugite partes , &c. & aqua postea omnes aspergat dicens .

Exurgat Deus , & dissipentur inimici eius , &c. postea iterum dicat . Ecce Crucem Domini , fugite , &c. quo facto liberatus genibus flexis accipiat ab Exorcista Imaginem Crucifixi , & manibus teneat , donec fiant gratiarum actiones .

Omnes genuflexi dicant . Te Deum Laudamus , &c. in fine dicatur . Confirma hoc Deus quod , &c. cum oratione Sancti Spiritus Beatissimæ Virginis Mariæ , & Sancti . N. patroni . Deinde ad collum liberati ponantur Sacræ Reliquiæ , vel Crux , vel breue . Deinde signet se , dicente Exorcista orationem . Gratias agimus tibi Domine , &c. & in fine omnes iterum benedicat . Si tempus

culum

& aqua p^opus
t dicens.

& dissipante

postea iterum

cem Domini

facto liberat

piat ab Exo

rucifixi, & n

ec fiant grat

xi dicant.

, &c. in fa

na hoc De

a oratione Sa

ssimæ Virg

ti. N. p^opus

collum libe

Reliquiæ

. Deinde fig

torcista orat

ginus tibi De

in fine

dicat. Si tu

p^opus

Paradisi.

185

erit conueniens, libe

ratus poterit reconci

liare, & sume

reEuchare

stiam.

(?)

I 3

CA.

CAPVT VIGESIMVM

S E X T V M.

Præseruatio ab ingressu
Dæmonum.

HIC Actus est valde necessarius, quia est periculum sæpè noui ingressus, vel propter negligentiam liberati, vel maximam Dæmonum malitiam. Debet ergo liberatus tria obseruare primo,

Firmò , in ordine ad Deum , credere se verè gratiam esse consecutum non proprijs meritis , sed Dei virtute ; in quo nulla debet esse vacilatio , sed firmissima credulitas , non obstantibus quibuscunque suggestionibus , & visionibus , quibus non debet attendere .

SESIMVM

V M.

ingressum.

est valde notum quia est peccatum noviter negligenter rel maximum . Debet et observare primum ,

Secundò , debet credere quod sicut Deo placuit ipsum liberare , ita posse , & velle à regressu modò ipse non deficiat in fide , & contentiatur , &c. & sic noviter portas inimicis aperiat . Dei enim perfecta sunt opera , velle , & perficere , ergò sicut credit se verè à Deo liberatum , ita sperare debet ab eodem præservandum , aliàs nolisset .

Tertiò , Ne Deo ingratus existat , illi contindò gratias agat , & enarret eius beneficia , &

I 4

mira-

mirabilia , &c.

Quartò , quia peccatum est Diaboli instrumentum , ideo curet semper abstinere à peccato mortali , imò , & veniali scienter ; sæpè confiteatur , communice , sit pius , &c. roget auxilium à Deo , à Beatissima Virgine Maria , à Sanctis ad resistendum , & perseverandum . In Deo semper totam suam confidentiam habeat ; non sit otiosus , timidus , tristis , cogitabundus , &c.

Secundò , ex parte Dæmonis ; eius suggestionibus semper fortiter est resistendum , quarum sunt similes pleræque his , nimirum quod verè non sit liberatus , vel etsi sit expulsus , absente Exorcista redibit , vel quod sit occultus , quod experientiæ factæ sunt fisiones , & sic quod non exijt vel

peccatum vel quod iam sit regressus qui-
timuit, & consensum dedit;
tum, ideo vel quod certo reuertetur, quia
ere à peccato ipse non poterit aduertere om-
& veniali scilicet nes eius suggestiones, & illis re-
atur, commi- sistere; quod remanserunt signa,
&c. roget vel noua alia facta maleficia, &
Beatissima V. supposita, per talem vel, &c. vbi
Sanctis ad re- est suspicio.

in suam con- Ut autem Diabolus suam con-
sequatur intentionem, obseruat
non sit ob- pro immittendis suggestionibus
tis, cogitabu- circumstantias loci, & tempo-
ris, personæ, vt si est patiens
parte Dæmon- in obscuro loco, vel de nocte
s semper for- solus, tunc timores immittit, vt
n, quarum mi- minuat fides, & detur con-
his, nimirum- sensus, si est infirmitas, sug-
t liberatus, gerit esse ex Diabolo, quæ ten-
absente Eua- tatio est frequens, & maxima,
quod sit occi- ideo valde resistendum. Sic ten-
ntiæ facte rat, cum ille est melancholicus,
quod non en- in ira, passione aliqua, indi-

gnatione, nam cum homo tunc non sit pleni iuditij, Diabolus suggerit suas tentationes, vt consensum habeat. Item obseruat quando fiunt ex improviso humores, vel videtur quid horribile, &c. Diabolus suggerit se esse ingressum, vel à se prouenire, &c. si sentitur in corpore aliquis humor frigidus vel calidus, idem facit, vt semper consensum eliciat, sine quo scit non posse reuerti. Multa alia suggerit etiam subtilissima, proinde Patiens fortiter resistat, & credat magis Exorcistæ, quàm similibus tentationibus, & si fiat resistentia, Diabolus euanescit.

Resistentia autem fit diuertendo ad alia mentem, illis non attendere, loqui, orare, ludere, conuersari, Deo se committere, habere fidem formam erga Deum, & auctoritatem

thoritatem. Exorcistæ, inuocare
nomen Iesu, signare se aqua bene-
dicta, Dæmonem non timere, qui
est formica, plus valet Deus, quam
totas infernus, sic non det
consensum, dicat, non
est verum, non
credo, non
fiet, non
consentio, DEVM ha-
beo mecum..

(?)

CAPVT VIGESIMVM
SEPTIMVM.

Remedia præseruationis.

PRIMO, præseruetur anima a timore, & consensu, proinde semper fide credat Dæmonem nihil posse sine consensu. Secundo, credat quod Deus non vult malum hominis, & animæ, sed bonam. Tertiò, cre-

credat authoritatem Ministri esse a Deo, & in Coelo adiuuari. Quarto, credat quod verè exijt Dæmon, & non possit regredi, nisi dato nouo consensu. Quinto, sæpè reuoluat sacras res mente, passionem Domini, &c. ne sit locus suggestionibus. Sexto, amet perfectè Deum, & illi sit totaliter mente, & fide addictus, cum quo non potest timere, sed insultare Diabolo.

Deinde per aliquot dies sumas cibos benedictos; non obserues dolores, infirmitates corporis, vel humores decurrentes, quibus si fides adsit, statim dispercunt, non sit sollicitus quærere, vnde proneniant. Si sentit debilitatem corporis, nihilominus non intermittat si potest, quod facere intendit, dicat sic volo, sic determino, & sine hesitatione, Habeas

res sacras ad collum, in cubiculo
vbi dormit, frequentare sa-
cramenta, visitare Eccle-
sias, & alia pia, &c.

super omnia au-

tem est fides,

sine illa

omnia alia sunt nullius va-

loris, & multa

alia, &c.

00

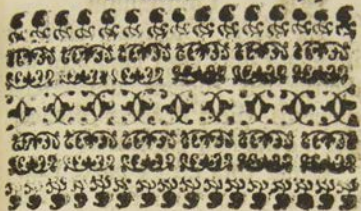
CAPVI

CAPVI VIC

OCTA

petitio in
inuasi

Si contingat
gredi, qu
uenit prim
regressus,
Energi

CAPVT VIGESIMVM

OCTAVVM.

Repetitio in casu nouæ
inuasionis.

SI contingat Dæmonem re-
gredi, quod sæpè fit, con-
uenit primò inquirere cau-
sam regressus, deinde quomodo
cum Energumeno sit procedendū.

Ex.

CAPVT

Ex parte Dæmonis est ira, inuidia rabies erga hominem, qui dicitur leo rugiens qui circuit quærens quem deuoret, &c. semper ad malum paratus.

Causa tota est ex parte Energumeni, qui non fuit perfectè dispositus, vel quia asuetus per habitum assentire Diabolo, etiam post liberationem tentatus assentit, quo assensu præbet illi adiutum ut regrediatur.

Cum Energumeno in tali causa procedatur sicuti in principio, primò, experiatur an verè Diabolus sit regressus; si signa sint dubia, tollantur sicuti supradictum est. Si verè est regressus, & Patiens dubitet, faciat Exorcista ut credat, & tunc procedatur sicuti supra cum veris Energumenis.

Dubia autem sic tollentur;
inte-

Par
interrogatur
causa unde
attendat illi
ceptus. Si
struatur pat
mirum si I
quia por
tentationu
quod facil
posteriorum
facto aliquo
frolutione,
rationem per
modo.
In nomine
Patris,
ibus spiritib
rum regressi
creaturæ, &
&c. statim f
Crocis super
turæ, subit
sensibiliter

interrogetur homo de dubietate,
& causa vnde deueniant, & tunc
ostendat illi Exorcista quod sit
deceptus. Si verò sit regressus,
instruatur patiens, quod non
sit mirum si Dæmon fuit regres-
sus, quia potuit regredi, ratio-
ne tentationum, & consensus;
sed quod facilis sit liberatio: im-
posterium studeat vt sit cautior.
Facto aliquo cathechismo, & in-
structione, deueniatur ad libe-
rationem per præcepta, hoc
modo.

In nomine Sanctissimæ Tri-
nitatis Patris, &c. præcipio om-
nibus spiritibus immundis qui ite-
rum regressi sunt in corpus istius
creaturæ, & quocunque modo,
&c. statim formato per me signo
Crucis super frontem istius crea-
turæ, subito recedatis ab illa in-
sensibiliter sine motu, sine ali-
quo

quo signo non amplius reuersuri.
In nomine Patris, &c.

Tunc fiat signum Crucis super
frontem Vexati, & oleo bene-
dicto ungatur. Postea redantur
gratiæ; ac tandem credat se ef-
se liberatum. Remedia præserua-
tina adhibeantur vt supra. No-
ta quod hic ritus non est neces-
sarius, sed Exorcista potest pro-
hibere illum variare.

Cum vexatis qui sunt certi de
regressu Dæmonis, maxima pru-
dentia procedendum est; nam si
animo concipiant, quod Dæ-
mones pro sua libertate regre-
diantur, vel quod non possit fie-
ri sufficiens resistentia, vel quod
non possit liberari, aut quod
fides sit in eo notabiliter debili-
tata, tunc actum est: aut cer-
tè maximà difficultate liberabi-
tur.

Obser.

Paradi.

Obseruanda ergo
de cui taliter
proprietate de cui
cogitata,
vt destruat
us tollatur p
ne, obicru
na, circa ha
ram, an circ
orari, nam si
Repetitur
quod, urina
unda la, per
la, & exper
in omnibus
tempus quod
fina propter
am; deat c
re, si, & c
us sit cautio
e vice redeat
Non erit
katis per

Observanda ergò sunt præcipue cum tali hæc , primò , interrogetur de causa regressus , causa cognita , immoretur in ea vt destruat , ad hoc vt aditus tollatur pro alia vice . Secundò , observa qualem habeat fidem , circa hæc puncta , nimirum , an credat quod possit liberari , nam si vacillat , actum est . Repetatur Catechismus quoad , omnia , & probentur puncta illa , per ea quæ pluries vidit , & expertus est , donec sit in omnibus certissimus , & præcipue quod Dæmon sit regressus propter eius negligentiam ; dicat quod facile liberabitur , si , &c. & vt impostor fit cautior , ne Dæmon alia vice redeat .

Non erit opus facere experientias per exercitum , nisi

Vexa-

Obfer-

Vexatus requirat pro maiori firmitate, nam antea vidit quæ sunt necessaria.

Exorcista curet ut Vexatus per seipsum omnes vexationes remoueat per regulas superscriptas in Cathéchismo, & sic exerceatur donec spiritus totaliter sit fienti prius subiectus.

Si Vexatus ex defectu fidei tentationibus perfectè non resistit, adiungetur præcepto, donec fuerit perfectè superior: semper tamen præmissa instructione necessaria pro Dæmonum obedientia.

Totum exercitium in hoc casu positum, consistit in destruendo habitu malo circa attentionem ad suggestiones: in remouendo causas regressus, facere, ut Vexatus euadat Dæmoni superior sic poterit liberari, cautionem promittens se futurum in posterum

sterum cautionem in resistendo .

Quibus actis, poterunt dari exercitia præparatoria , deuenire ad liberationem, & gratiarum actiones ad remedia præseruatiua; ipse liberatus maiorem habeat curam, orando , petendo auxilium à Deo , gratiam, lumen . Quod præstat qui est benedictus in sæcula . Amen .

SEQVUNTVR

ORATIONES

ALLEGATÆ

PONENDO manus
 supra caput patientis, di-
 catur, Extinguatur in te.
 N. omnis virtus Diaboli per
 impositionem manuum nostra-
 rum, per inuocationem om-
 nium Sanctorum Angelorum,
 Ar-

Archangelorum, Patriarcharum,
Prophetarum, Apostolorum,
Martyrum, Confessorum,
Virginum, & omnium simul
Sanctorum. Amen. Signum ✝
sit in fronte tua: Verba
CHRISTI in ore tuo ✝ Ar-
ma CHRISTI ✝ in pectore
tuo. Amen.

Potentiam Patris ✝ confir-
met, & confortet te. Sapien-
tia Filij ✝ doceat te. Amor spi-
ritus Sancti ✝ illuminet te.

Benedicta sit dies, & hora
in qua Dominus noster IESVS
CHRISTVS natus est de
Beatissima Virgine MARIA.
in nomine Patris, ✝ & Filij,
✝ &c. Amen.

Nos cum prole pia, benedicat
Verga MARIA, &c.

Post Litanias Beatissimæ Vir-
ginis MARIE, dicatur.

Sub

Sub tuæ præsidium confugi-
mus, &c. deinde.

Y. Ora pro nobis Sancta Dei Ge-
netrix.

R. Ut digni efficiamur promissio-
nibus Christi.

Y. Saluum fac seruum tuum Do-
mine.

R. Deus meus sperantem in te.

Domine exaudi vocem, &c.

Dominus vobiscum, &c.

Oremus.

PROTEGE Domine famulum
tuum subsidijs pacis, & Bea-
tissimæ Virginis Mariæ patroci-
nijs confidentem à cunctis hos-
tibus, & infirmitatibus redde se-
curum. Per Christum, &c.

Deinde dicatur oratio Sancti
illa die occurrentis, vel Patroni
alicuius, deinde.

Ore-

seculum
fidium confugi

Sancta Dei Ge

aur promissio

uum tuum Do

rantem in te

vocem, &c.

um, &c.

us.

mine famulum

pacis, & Be

Mariae patroci

cunctis hosi-

ibus redde se

um, &c.

Paradis.

209

Oremus.

PROTEGE Domine huic
famulo tuo dexteram Cœle-
stis auxiliij, vt te toto corde
perquirat, & quæ dignè po-
stulat, assequatur. Per Christum
&c.

Diuinum auxilium maneat sem-
per, &c.

In sero ante Imaginem Cruci-
fixi dicitur psalmus Qui habitat,
&c. & dicto Gloria Patri, &c.
dicitur.

Kyrie eleison, &c. Pater noster,
&c. Deinde.

Domine exaudi vocem meam,
&c.

Dominus vobiscum, &c.

Ore.

K

O c-

Oremus.

VISITA quæsumus Domine habitationem istam, & omnes insidias Diaboli ab ea repelle, Angeli tui Sancti habitent in ea, qui nos in pace custodiant, & benedictio tua sit super nos semper. Per &c.

Diebus quindecim supradictis pro exercitio, post Litanias dicantur orationes sequentes.

Prima die de Sancto Michaelis Archangelo. Deus cuius claritatis fulgore Beatus Michael Archangelus tuus præcellit Archangelorum agminibus, præsta quæsumus, ut sicut ille tuo dono principatum meruit possidere celestem, ita nos eius præcibus vitam obtineamus æternam. Per Dominum, &c.

Se.

quæsumus Domine
tionem istam, &
diaboli ab ea
i Sancti habitare
s in pace cultu
dictio tua sit
Per &c.

decim supradictis
ost Litanias dicentes.

Sancto Michaeli
Deus cuius claritas
tus Michael Archangelus
præcellit Angelis
bus, præsta quod
ut ille tuo clamore
ruit possidere
us præcibus vitæ
ernam. Per &c.

Se-

Secunda die de Sancto Raphael.
Deus qui Beatum Raphaelem
Archangelum Thobiæ famulo
tuo peregrinanti præuium
dixisti, & inter vitæ disci-
mina donasti Custodem, da,
ut eiusdem protegamur auxilio,
quatenus, & vitæ præsentis vi-
temus pericula, & ad gaudia
mereamur peruenire Cælestia.
Per Dominum, &c.

Tertia die de Sancto Angelo
Custode. Omnipotens sempiter-
ne Deus, qui me, licet indi-
gnum, ad Imaginem tuam crea-
sti, & Sanctum Angelum tuum
ad mei custodiam deputasti; da
mihi seruo tuo illius ducatu, &
custodia, malorum omnium tam
animæ quam corporis pericula
feliciter pertransire, & post
huius vitæ curricula ad gaudia
æterna facias peruenire. Per

Dominum nostrum , &c.

Quarta die de Sancto . Deus qui ad instructionem posterorum Diuum Iob Confessorem tuum atque Prophetam , patientię virtute , & tentationibus decorasti , concede propitius , vt eius exemplo præsents vi æ incommoda feliciter superare mereamur .
Per Dominum , &c.

Quinta die de Sancto David . Deus qui nobis per Prophetarum ora præcepisti temporalia relinquere , atque ad æterna properare , da famulis tuis , vt quæ à te iussa cognouimus , implere cælesti inspiratione valeamus . **Per Dominum nostrum Iesum , &c.**

Sexta die de Sancto Thobia . Omnipotens sempiterne Deus quæsumus immensam pietatem tuam , vt famulum hunc infirmum ,

am, &c.
peris , sic
Thobiam
te , prixi
corporis re
in Eccle
am . Per
strum ,
Septima
Deus qui
Pauli præ
nobis quæ
t cuius
mus (ve
patrocinia
minum , &
Ostaua
no . Exau
præces n
Cipriani
Pontificis
serimus ,
mulari ,

rum, &c.
e Sancto. De
nem posteror
nfessore tam
n, patientie
tionibus deco
opitius, vt
tis vi æ inco
rare meream
&c.

e Sancto De
per Prophe
pisti tempora
que ad æter
famulis tuis,
ognouimus,
spiratione vi
minum nost

Sancto Thob
empiterne
ensam piet
lum hunc
mun,

mun, &c. salutiferè visitare di
gneris, sicuti Domine visitasti
Thobiam, & Saram, ita, &
iste, pristina sanitate anime, &
corporis recepta, gratiarum ti
bi in Ecclesia tua, referat actio
nem. Per Christum Dominum
nostrum, &c.

Septima die de Sancto Paolo
Deus qui vniuersum mundum
Pauli prædicatione docuisti, da
nobis quæsumus famulis tuis,
vt cuius commemorationem co
limus (vel agimus) eius apud te
patrocinia sentiamus. Per Do
minum, &c.

Octaua die de Sancto Cipria
no. Exaudi quæsumus Domine
præces nostras, quas in Beati
Cipriani Confessoris tui atque
Pontificis commemorationem de
ferimus, vt qui tibi meruit fa
mulari, eius intercedentibus

meritis , nos ab omni aduersitate custodi . Per Dominum nostrum , &c.

Nona die de Sancto Protectore .

Decima die de Sancto Martino . Deus qui conspicias , quia ex nulla nostra virtute subsistimus , concede propitius , vt intercessionem Beati Martini Confessoris tui atque Pontificis contra omnia aduersa muniamur . Per Dominum , &c.

Vndecima die de Sancto Vsbaldo . Da quæsumus omnipotens Deus , vt Beati Vsbaldi Confessoris tui atque Pontificis veneranda solemnitas , & devotionem nobis augeat , & salutem . Per Dominum nostrum , &c.

Duodecima die de Sancto Antonio . Intercessio nos quæsumus ,

mus Domine Beati Antoni Ab-
batis comendet , vt quod no-
stris meritis non valemus , eius
intercessione assequamur . Per
Dominum , &c.

Tertia decima die de Sancto
Antonio de Padua . Ecclesiam
tuam Deus Beati Antonij Con-
fessoris tui deprecatio votina læ-
tificet , vt spiritualibus semper
muniat auxilijs , & gaudijs
perfrui mereatur æternis . Per
Dominum , &c.

Quarta decima die de Sancta
Maria Magdalena . Largire no-
bis clementissime Pater , quod
sicut Beata Magdalena Domi-
num nostrum Iesum Christum
diligendo suorum obtinuit ve-
niam peccatorum , ita nobis
apud misericordiam tuam , sem-
piternam impetret beatitudinem
Per eundem Dominum nostrum

IESVM CHRISTVM Filium
tuum, &c.

De Sancta Margarita. In-
dulgentiam nobis quæsumus
Domine Beata Margarita Vir-
go, & Martir imploret, quæ
tibi gratia semper extitit, &
merito castitatis, & tuæ pro-
fessione virtutis. Per Dominum
nostrum, &c.

Quinta decima die de San-
cta Catharina Sanensi. Deus
qui Beatæ Catharinæ Virgi-
nitatis, & patientiæ spe-
ciali priuilegio decoratæ, ma-
lignantium spirituum certami-
na vincere, & in amore
tui amoris inconcussè per-
manere tribuisti, concede
quæsumus, ut eius imi-
tatione, calcata Mundi ne-
quitia, & omnium ho-
stium superatis insidijs, ad
tuam

ousculum
ISTVM Filium

Margarita. lo-
obis quæstione
Margarita Vi-
imploret, quæ
per extitit, et
s, & tuæ pro-
. Per Dominum

cima die de San-
Sanensi. Des-
Catharinæ Vir-
patientia spe-
decorata, ma-
rituum certam-
& in am-
inconcussè pro-
sti, conce-
ut eius in-
cata Mundi
omnium
insidijs,
tuam

Paradisi. 213
suam secure gloriam transe-
mus. Per Dominum no-
strum I E S V M
CHRISTVM
FILIVM
tuum, &c.

(3)

* *
*

K 5 PARS

P A R S

SECUNDA

Præxis brevis iuuandi in-
firmos vt sanctè
morianantur.

PRO Hac parte , ea im-
primis obseruari oportet ,
quæ in Rituali Romano
habentur Paragrafo de Visitatio-
ne

Pa
Infirmor
ac docun
luntur. E
Cura
cium suis
vitæ me
ora perea
annis labor
arius gene
per circuit
coet ; se
quam illo
prædam si
eum grau
dus est ,
gerit ,
damaatio
cum scia
sibi supe
Ergo
storis se
enim an
tauos)

ne Infirmorum vbi multa moni-
ta ac documenta pro praxi tra-
duntur. Est autem hoc præci-
pium Curatorum animarum of-
ficium suis ouiculis in illa vlti-
ma vitæ meta adfistere, ne vna
hora pereat, pro quo multis
annis laboramus. Certè Aduer-
sarius generis humani Satan sem-
per circuit quærens quem de-
uoret; sed nunquam infensior
quam illo tempore, quando
prædam sibi eripi videt; tunc
enim grauiores illa quam instru-
ctus est, arte, tentationes in-
gerit, vt animas in æternæ
damnationis baratrum trahat,
cum sciat, post hac, nullam
sibi sapere esse facultatem.

Ergo parochus amantis Pa-
storis sequatur exemplum (est
enim amoris, & charitatis hoc
maius) ægrotos in tanto discrimi-

mine non deferat , accurrat ;
 quamprimum ; neque vocari
 expectet , vt faciant plures ;
 atque eos prout morbus exigit,
 & conditio solari , manere , ad
 Sacramenta , & alia pietatis o-
 pera hortari studeat . Qua in
 re magna prudentia , & cau-
 tela opus est , ne quid temerè,
 & insultè fiat ; propterea non
 omnia præscribi possunt obser-
 uanda , eò magis quia donum
 Dei est , qui est Deus amoris
 & charitatis , Animarum Ze-
 lus non modo vigilēs , alacres
 facit Pastores , verum etiam fa-
 cundos , & cautos .

Antequam ad Egrotum ingre-
 diaris , à domesticis prius de
 eius statu , & conditione inqui-
 ras : quem deinde blandè , &
 paterno affectu , ingressus in
 cubiculum salutabis , nihil om-
 mit-

pulsculum
rat, accurrat
neque vocat
faciunt plures
it morbus exig
ri, manere, a
e alia pietatis
tudeat. Qua
dentia, & cau
ne quid temer
propterea non
i possunt obse
gis quia domi
st Deus amoris

Animarum Zo
vigiles, alacri
verum etiam
s.

Egrotum ingre
estis prius d
conditione inqu
nde blandè,
, ingressus
bis, nihil on
mit-

mittens eorum, per quæ infir-
mum beneuolum, & attentum
tibi reddere valeas, significa-
tione tuæ erga eum beneuolen-
tiæ, oblatione officiorum, &
præsentiae.

Porro, sine in accessu, siue
aliàs caueat Parochus ne quid-
quid loquatur seu agat, quod
offendat aut fastidium adferat.
Sermo non sit cum Egroto lon-
gus, neque concionatorius, ne-
que clamorosus, neque asper, &
præceps; pauca, & selecta
cum aliqua suauitate, & gra-
uitate condiantur; huic inde
aspergatur aqua lustrali eubicu-
lam. Sermo erit consolatorius,
de fragilitate humanæ vitæ; de
tribulationibus quæ nobis ocu-
los aperiunt; quod per eas
quis satisfaciat pro pectoris, si
patienter ferrat; amoris Divini
signum

signum esse , &c.

Quando Infirmus ò sanæ mentis , possunt legi aliqui psalmi passio Christi , & orationes pię ex diuersis libellis Spiritualibus , si infirmus petit , vel deletatur .

Si infirmo denuntiandum esset mortis periculum , fiat cum prudentia , personę habitæ conditione , & temporis , vt metus , & horror mortis minuatur ; omnibus enim moriendum est ; & hæc veluti porta computanda , per quam mundo egredimur .

Eo in statu constitutus infirmus , ita iuuandus erit , vt totus sit in purgatione suę conscientię , animę continuò in rerum spiritalium contemplatione habeat ; propterea omnes illi è cubiculo emittantur , qui
cuius

pusculum
&c.

rmus o sanæ me-
legi aliqui psalmi
& orationes p
illis Spiritualibus
tit, vel debet

lenuntiandum e
iculum, fiat cum
personæ habit
& temporis, r
ror mortis m
ous enim morie
hæc veluti por
per quam mudo

constitutus inf
idus erit, v
atione suæ con
ne continuo
um contem
propterea om
emittantur, &
cui

Paradisi.

219

eiut mentem distrahere possunt, prout sunt Vxor, filij filiæ, præcipuè si in eius præsentia lacrimantur; item nullo modo tollerentur adesse illæ Personæ, cum quibus Egrotus solitus erat peccare, ludere, aut negotiari.

Apud lectum sit vas Aquæ lustralis, cum qua sæpius cubiculum atque Ægrotus aspergatur, ita tamen vt paulatim fiat, nec nimia cum latione; solet enim hoc infirmos sæpius grauitur turbare; item adsit imago Christi Crucifixi ante oculos infirmi.

Dum infirmus ad extrema perductus cum morte bellare, & agonizare videtur, cessent lacrymæ, & lamentationes, nulli sint sermones nisi de contemptu mundi, de misericordia, & amore Dei, de vita æterna, de passio-

passione , & morte Christi : & tempore pariter nullus habeatur sermo de vita , actibus , vel virtutibus infirmi , ne per tales discursus eius mens distrahatur à celestibus , per ætium vanæ gloriæ & complacentiæ .

Interim Infirmi mens excitatur , & excitatur breuibus sententijs , ac verbis sacris : moneatur vt dum orationes leguntur , attentè auscultet , Deum semper in corde habeat , atque in Imaginem Crucifixi è diametro creati oculos intendant : item , vt identidem eijiciat actus contritionis in corde suo , actus amoris , fidei , & spei , ad quod faciendum Parochus suam etiam impendat operam , & auxilium .

Inter-

Interrogetur Infirmus an aliquos patiatur scrupulos, angores, dubitationes, & tentationes, quæ aperire debet, ut omnis inquietudo tollatur.

Sæpius inuocet nomen IESVS nomen MARIA, ut per recordationem sui Saluatoris, & Matris misericordiæ maiorem suæ salutis fiduciam concipiat; sunt præterea illa nomina Dæmonibus infensissima.

Et quia nimirum molestum infirmo esset, si Parochus semper cum ipso ageret, per interualla hoc agat, interim tempus impendat vel legendo sacra, vel orando simul cum adstantibus, aut denique sermocinando cum ipsis de rebus ad propositum finem facientibus.

Inter-

Cum

Cum infirmis , qui obstinati sunt , impertinentes , desperatione agitati , blasphemii , furiosi , &c. alio modo est procedendum . In omnibus magna requiritur charitas , ne cito deserantur , & ad res sacras , ad orationes confugiendum , vt Dei auxilium supernè habeatur .

Denique caueat Parochus , ne vilo modo nares , manus aut alias corporis partes infirmi an sint frigidaë contrectet , dum sensum habet , hoc enim multum Infirmos conturbat , & dum varias ingerit cogitationes , mente à Deo auocat .

Sed ponamus ex Calamato praxim , quam Animarum Curator imitari valeat , ad faeliciter obeundum hoc munus; & quidem ipso italico idiomate, prout Author

thor composuit , cum sit valde
pia atque circumspēcta .

Ritrouandosi l' infermo in pe-
riculo della morte , doppò essersi
diligentemente munito colli San-
ti Sacramenti , & vsate tutte l' al-
tre dispositioni , auanti perder
l' vso della ragione farà bene in-
durlo à fare atti di pentimento , e
le protestationi simili alle infra-
scritte con legerle di parola in
parola , replicandole l' infermo
con la bocca se potrà , ò almeno
con la mente , ò doppo confir-
mandole con qualche cenno este-
riore , d' vna in vna , il che s' offer-
uarà nell' altri atti spirituali .

E per maggiormente dispo-
nerlo , & infiammarlo à questo si
dirà simili parole . Fratel mio ,
voi state per far passaggio da
questa vita all' altra , nel qual vi
sono molti pericoli , e perciò li
astuti

astuti Demoni vi stanno al passo
aspettando.

Per questo è necessario, che
vi armate con l'armi spirituali
delle Sante orationi, e protesta-
tioni, acciò con questo modo voi
siate sicuro di riportar la vittoria
mediante l'aiuto di DIO, & del-
la gloriosa Vergine MARIA
nostra Patrona, & Auuocata :
dite adunque meco diuotamente
e con gran fermezza.

ATTI

culum
tanno al passo

cessario, che
armi spiritua
t, e protesta
sto modo vo
tar la vittoria
DIO, & del
ne MARIA
Auuocata:
o diuotamente
zza.

A T T I
DI PROTESTE.

ATTI

IN Nomine Patris, & Filij,
& Spiritus Sancti. Amen.
Io N. Protesto in pre-
senza della SS. Trinità, & del-
la B Vergine MARIA Madre
di DIO, & del mio Santo
Angelo Custode, e di tutta la
cor-

Corte del Cielo , & alla presenza di voi Padre mio Spirituale di voler viuere , & morire sotto l' insegna della Santa Croce , e credere fermamente quello tutto , che crede , e tiene la Santa Chiesa Cattolica, & Apostolica Romana .

2 Protesto , che spero salvarmi eternamente per li meriti di GISV CHRISTO , niente presumendo di me stesso , ne vanagloriandomi per le mie buone opere , se alcune n' hauesse fatto .

3 Protesto , che mai voglia diffidare della pietà e misericordia di DIO , ne desperare per la moltitudine de mie peccati de quali me ne doglio solo per hauer offeso IDDIO mio signore , e Creatore , sperando ottener perdono , &
an-

anco la Gloria del Paradiso per li meriti di GIESV CHRISTO, promesso alli peccatori, che veramente sono pentiti.

4 Protesto di non voler giamai acconsentire a nessuna tentatione Diabolica, e altro pensiero, che sij contro la volontà di D I O, rassegnandomi in tutto al voler Diuino, & accettando volentieri questa infirmità, & la morte ancora quando li piacerà, della quale non hò paura.

5 In fede di ciò, bacio humilmente li Santissimi Piedi del mio CHRISTO Crocifisso, offerendoli me stesso, tutto il mio patire a gloria sua, riponendo

do l' anima mia nel seno
del Santissimo suo Costato,
pregandolo , che mi facci
godere il frutto della
Sua Santissima Pas-
sione , per be-
nedirlo , lo-
darlo ,
e ringratiarlo sem-
pre . Amen .

(✝)

AL-

ALTRE PROTESTE

Più breui per l' infermi ,
che possono ò non vo-
ogliono sentire parlar
molto .

FRATELLO mio ,
protestate pure di vo-
L ler

AL

ler fermamente credere fin alla morte , tutto ciò crede la Santa Madre Chiesa Cattolica , & come si contiene nel Credo ?

2 Non vi pentite d' hauer offeso DIO tante volte con l' opere , parole è pensieri , & statti disobediente ? vi dolete perciò , & hauete vera contritione , &c. ?

3 Sperate pur di saluarui per li meriti della passione di GIESV CHRISTO , è che vi saranno perdonati li vostri peccati ?

4 Addeffo per sempre protestate di non voler acconsentire à niuna tentatione Diabolica ?

5 Vi rimetete in tutto alla Diuina volontà , con accettate per amor di DIO l'infir-

credere fin all' infirmità , & la morte pari-
to ciò credemente ?

6 Ringratiare col cuore Sua
 Diuina Maestà delli tanti be-
 neficij riceputi, & partico-
 larmente, che nella presente
 infermità v' hà armato con
 li Santissimi Sacramenti.

7 Raccomandate pur , l'anima vostra a DIO , & alla Santissima MADRE di DIO , & Santi del Paradiso ?

8 Dite pur , con vero affetto: ò Caro , è caro mio GIESU pigliate il mio cuore , & non me lo rendete più . Altro non defidero ch'amarui , & ferarui Vi dono ò mio DIO , l'anima mia .

9 Horsù , in segno di ciò ,
dite, GIESV è MARIA. Bac-
ciate hora dinotamente li piedi è

L. 2 pia.

piaghe di questo Crocifisso Christo per causa , & amor vostro : & il Signor vi benedica , in nomine Patris, & Filij, &c.

10 Queste proteste , & simili atti , con quali si procura di sol- uare à Dio il spirito dell' infermo, non occorre siano fatti in vna volta ; deuono compartirli con discretione secondo la dispositio- ne del medemo infermo.

ALTRI

culum

ocifisso Chri-
nor vostro: &
a, in nomine

este, & simili
rocura di solle-
dell' inferno,
fatti in via
ompartirli con
la dispositio-
ermo.

ALTRI

Paradisi.

233

ALTRI ATTI

Di ringratiamento da
farsi con la medema
regola.

QUESTI atti sono di
gran giouamento, è fa-
ranno

ranno pronuntiati dal Pastore addaggio è con voce distinta, & amabile con qualche intervallo.

Et primieramente dirà; Fratello, hauendoni **DIO** fatti tanti beneficij in vita, & adesso nella infirmità, con tanti aiuti Spirituali per salvare l'Anima vostra, non concessa, e molte altre per scne, è però bene ringratiarlo, è benedirlo come pietoso, e misericordioso Padre.

1 Dite adunque col cuore se non potete con la lingua: Vi lodo e benedico, e con tutto il cuore vi ringrazio, che m' hauete creato, ò **DIO** mio Creatore, & Signore del Cielo, e della Terra per goderui eternamente nel Cielo.

2 Vi lodo è ringratio , che
creaste per me il Cielo , e la
Terra , l' animali , elemen-
ti , frutti , le stelle , l' ac-
que , & ogni altra cosa nel
mondo .

3 Vi ringratio infinitamen-
te , che mi hauete conserva-
to , custodito , e preservato
fin' à quest' hora presente d'
infiniti mali del Corpo , &
dell' Anima .

4 Vi ringratio con tutte
le viscere del mio cuore ,
che m' hauete redento dall'
eterna dannatione per solo
vostro amore , colla vostra
dolorosissima passione , e
morte .

5 Vi ringratio del bene-
ficio , &c. che m' ha-
uete chiamato alla Santa
Fede vostra , e fatto de-

gno del Santo Batteſimo, & tanti
altri Sacramenti.

6 Vi ringratio , &c. che
con tanta pietà m' hauete
ſopportato tanto tempo , ſen-
za caſtigarmi per li molti
miei peccati e , che vi ſette
compiaciuto perdonarmeli ,
come ſpero , doppò , che
mai ſon pentito.

7 Vi lodo , e ringratio ,
che per me hauete inſtituiti
li Sacramenti , e particolar-
mente dell' Euchariftia , &
proueduto con altri modi alla
ſalute mia.

8 Vi lodo , e ringratio ,
&c. che come Padre amo-
roſo hauete tenuto penſiero
di me , e poueduto con
Sante inſpirationi al bene del
mio Corpo ; & anima.

9 Vi lodo , e ringratio
della

della
denza
hauete
condon
Santo
10
ſenza
princip
gelo a
11
di tut
to vi
fare
me ,
po ,
ſogni
hauete
mi co
armar
pretio
12
ſit
nom

della vostra Diuina prouidenza , con la quale m' haueate proueduto , &c. e condoto per varie strade al Santo amor vostro.

10 Vi lodo , e ringrazio senza fine , che fin' dal principio prouedeste vn' Angelo alla mia Custodia .

11 Vi lodo , e ringrazio di tutto cuore , di quanto vi sette compiaciuto di fare al presente verso di me , che infermo se di corpo , tuttauia conosca li bisogni dell' anima , & che m' haueate fatto degno di dispor- mi con li Santi Sacramenti , armarmi col valore del vostro pretiosissimo Sangue .

12 In somma , Dio mio , sit' al presente in ogni momento voi m' haueate fa-
L. 5 morito,

uo ito , assistito , & aiu-
tato al Corpo , & all'
Anima , e però de
tutti mille , e
mille volte vi
lodo , e
ringratio.

ATTI

ATTI PER LA CONTRITIONE

LA Contritione, com
ogni Parocho sà, e ad
tanta virtù, è valore
che per mezzo di quella fa
L. 6 bito.

bito s' ottienne la rimessione delli peccati, mentre il dolore, che s' ha d' hauer peccato, & affetto DIO, prouenghi dalla viua Fede, & amor Santo, con il quale s' ama DIO, sopra ogni cosa creata, come DIO, e Signore, e fonte d' ogni bene.

Adunque il Parocho non manchi ad indurre l' infermo a far atti di vera contritione in modo simile.

Fratello, essendo la contritione efficacissimo modo per ottenere il perdono delli peccati commessi, hora è tempo di pregare DIO con il cuore dolente, e contrito, con l' affetto de tutto il cuore, che vi perdoni le vostre golpe.

Dicendo: DIO mio, per
effe

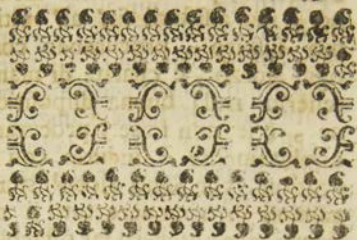
esser v
 mo sop
 ricono
 uerui c
 vostri
 fesso,
 to tro
 li miei
 per li
 te mil
 che f
 fericon
 te a
 perdon
 ro, p
 mente
 offeso
 mai
 amato
 o An
 perch
 & am
 maru

esser voi quel , che sete v' amo sopra ogni cosa , e però riconosco la mia colpa d' hauerui offeso con trasgredire li vostri commandamenti , confesso , ch' il mio ardire è stato troppo temerario , & che li miei errori sono grandi , per li quali merito giustamente mille infermità . Mà perche sette il Padre della misericordia , ricorro humilmente à supplicarui di volermi perdonare quelli , come spero , perche mi pento grandemente , e mi dolgò d' hauerui offeso ; vorrei non hauerui mai offeso , mà altro tanto amato , anzi infinitamente più , o Amabilissimo mio D I O perche non vi hò io conosciuto , & amato come deuo ; voglio amarui con tutte le mie forze , e
con

con tutta l' Anima , e non al-
tro voglio , che la vostra gloria,
& sempre piacerui . V' offeri-
sco in supplimento delli miei pec-
cati li meriti della Passione di
GIESV CHRISTO , della Ver-
gine Santissima , e di tutti li
Santi , &c.

MODO

MODO P E R

Aiutare li Agonizanti.

QUANDO l' infermo
comincia a porsi in Ago-
nia, non si deue ab-
bandonare

MODO

bandonar più in conto alcuno, ma assisterli fin' all' ultimo suspiro, procurando con ogni sforzo, e charità di mantenerlo nella buona disposizione, e se non fosse, procurar' assolutamente d' indurlo con l' oration, con Santi ricordi sforzandosi di rimovere tutti li ostacoli, che potessero far ostacolo siano interni, ouero esterni.

Mostrandoli il CROCEFISSO procuri di farlo bacciare, & ciò diuotamente con qualche parola diuota, o detto Spirituale mentre habbili sentimenti, altrimenti, farli animo consolarlo, e muoverlo alla diuotione.

Nel qual tempo molta prudenza si ricerca nel Parocho, e discrezione per fare l'offitio con frutto, senza attediare l'infermo. Soprattutto si affabile, parli poco, e
adaggio

adaggio con voce piaceuole, non
fai lunghi discorsi, perche in tal
tempo, più tosto apportarebbe
pena, e non consolatione, ilche
alcuni sogliono praticare, poco
instrutti nell' arte della discre-
tione.

Se l' infermo hà perso il senti-
mento, il Parocho potrà à volte
far oratione da se stesso, e con li
assistenti, à volte con quelli pas-
sare in discorsi per indurli à pen-
timento dei loro peccati, à volte
raccomandar à l' infermo l' Anima
come nel Rituale, & altre ora-
zioni diuote.

RICOR:

RICORDI

P E R

L'AGONIZANTE.

RITROVANDOSI
L'Infermo col senti-
mento , con la cau-
tela

tela so
di de
con fin
Fra
hora
pariri
vita
per a
del
na so
stiani
mo
cino
non
vostr
in T
salua
non
le p
Deu
Deu
resp
2

rela sopra auisata , lo vad-
di destramente solleuando ,
con simili parole .

Fratello , ò Figliolo caro ,
hora è venuto il tempo di
partirsi da questa miserabile
vita , **D I O** vi chiama
per andare al riposo eterno
del Paradiso . O che bo-
na sorte è quella dei Chri-
stiani ! state pur di buon' ani-
mo , poiche **D I O** stà vi-
cino per aiutarui , è come
non lo farà , se per amor
vostro è venuto dal Cielo
in Terra per cercarui , &
saluarui ? Pregatelo , che
non vi abbandoni , & diteli
le parole del Profeta . Deus
Deus ne elongeris a me :
Deus meus in auxilium meum
respice .

2 Offerite questi dolori ,
& af-

& affanni , che patite à
 DIO con allegrezza di spi-
 rito , dicendo , vi offero
 Signore queste pene , & af-
 fani in memoria di quanto
 voi haucte patito , & in
 remissione dei miei pec-
 cati.

3 Ringratiate D I O di
 quanto opera in voi , &c.
 confermandoui in tutto alla
 Diuina volontà ? dite pur .
 Fiat Voluntas tua ; quui
 consiste la perfetione , & il
 merito , &c.

4 Non habbiate paura de
 nessuna tentatione , perche
 confidando in D I O , tutto
 l' Inferno non vi può turbare
 vn pelo . *Psalm. 30. & 23.*
 In te Domine speraui non
 confundar in æternum . Do-
 minus refugium , quem
 time-

timebo? &c.

5 Fondate questa vostra speranza nel Sommo amore, che mosse DIO à venir per voi in Terra, à patire, &c. è per saluarui dall' eterna damnatione, &c.

6 Fatte nel cuore atti di contritione, e pentimento. Mi pento Signore d' hauerui offeso, mà voi. Secundum multitudinem miserationum tuarum, miserere mei, &c.

7 Non vedete, che il Signore vi inuita? Venite ad me omnes qui laboratis, &c. Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos. Nolo mortem peccatoris, sed vt viuat. Venit Filium hominis quærere quod perierat.

8. Di-

8 Dite : In Te Domine speravi , perche per me sete venuto al Mondo , hauete patito tanto , sopra la Croce morto .

9 Hora si tratta dell' eternità , state però ben vnito con DIO , & non pensate ad altro , che à saluar l' Anima ; quid prodest homini si vniuersum mundum lucretur anima . verò detrimentum patiatur .

10 Raccomandate l' Anima vostra à DIO , e dite . In manus tuas Domine comendo Spiritum meum quem tuo sanguine redemisti .

11 Raccomandateui alli vostri Santi Patroni , all' Angelo Custode , & alla SANTISSIMA MADRE di

sculum

Te Domine
per me fete
, haue te pa-
pra la Croce

ta dell' er-
erò ben vnto
non pensate
saluar l' Ani-
rodest homin
ndum lucreur
crimentum pe-

ndate l' Ani-
DIO ,
us tuas Do-
piritum mem
ngvine red-

mandateui
atroni ,
, &
A MADRE
di

Paradisi.

251

di DIO , che sicuramente
come M A D R E di
misericordia vi
aiutara. Dite
però:

O

MA-

MARIA Mater gratiæ
 Mater Misericordiæ
 TV nos ab Hoste pro-
 tege
 Et horam mortis suscipe.

12 **R**icordateui , quante
 volte , che l' haucte
 pregata , che preghi per voi ,
 & in particolare nell' hora del-
 la vostra morte . Con dire .
 Ora

Ora pro
 nunc ,
 tra Am
 13 D
 con
 MARI
 o MAI
 de pecc
 gli affli
 la vostr
 pregate
 Figliuo
 che mi
 mi dor
 14
 ta il
 CRO
 spesso
 all' hor
 15
 tento
 il RE
 che st

Ora pro nobis peccatoribus
nunc , & in hora mortis no-
stras Amen.

13 Dite adunque col cuore,
& con gran deuotione : O
MARIA MADRE di DIO
ò MADRE pietosa , Refugio
de peccatori , consolatrice de
gli afflitti , &c. prendetemi nel-
la vostra protezione , &c.
pregate il vostro dolcissimo
Figliuolo GIESV per me ,
che mi liberi d' ogni male , &
mi doni il Paradiso .

14 Mostri di volta , in vol-
ta il Parocho all' infermo il
CROCI FISSO , mà non
spesso in vna volta , ò visita , &
all' hora dirà ,

15 State Fratello mio at-
tento alle mie parole . Ecco
il REDENTOR del Mondo ,
che stà per aiutarci , & con-
M solar-

Mater gratia
ricordia
Hoste pro

ortis suscipe

cui , quan-
, che l' haue-
pregli per via
e nell' hora de-
e . Con dire
Ora

solarui in questo vostro stato, & affanni. E venuto per accompagnarui in questo importantissimo passaggio, che sette hora per fare, per difenderui, & aiutarui contro tutti li nemici infernali, e per corroborare le vostre forze a non temere.

16 Miratelo coronato di spine, &c. per amor vostro, per darui la gloria, è morto; per darui la vita, lui hà sopportato le pene, che doueuate voi sopportare per li peccati. Stà col Capo chino per bacciarui, con li bracci aperti per abbracciarui, nudo per vestirui, col costato aperto per mostrarui il suo Cuore, inchiodato in Croce per aspettarui fin' al fine, &c.

17 Riuoltate in quà gl' oc-
chi vostri , & considerate
questo horrendo spettacolo di
DIO Crocifisso , mà Cro-
cifisso perche così volse per
amor vostro.

18 Parli il vostro cuore à
questo amorosissimo DIO: di-
te : Pietofo GIESV per quelli
estremi dolori , che patiste ,
coronato per il Sangue , che spar-
geste , per la Croce , e mor-
te , che sosteneste , vi prego
ad hauer misericordia di me
peccatore . . Sij il mio cuore
sempre legato à questa Croce,
acciò altro non ami se non voi
DIO mio .

19 S' ammonisca parimente
à volte , secondo , che fa bi-
sogno , al Patiente à confida-
re nella Diuina misericordia
con suggerirli le parole , e il

M o modo

modo come sopra ; che lodi
e ringratij **IDDIO** delli bene-
fici riceputi , rinoui l' atti del-
la pazienza , & rassegnamen-
to in **DIO** , gl' atti della con-
tritione , & speranza , si rac-
comandi alli Santi Patroni , &
alla Vergine Santissima **MARIA**
Madre di Dio .

20 Nel mostrar il Crocifisso,
& offerirlo à bacciar ; si varij
il discorso , ò , che si replichi
il primo , con aggionger qual-
che altra noua consideratione .
Come à dire .

Ecco quiui il pietoso Christo
che vi rimira dalla Croce ,
perche pretende , che siate suo
vi guarda , perche non vuole,
che siate perso . Vedete con
quanto affetto vi aspetta per
riceuer l' Anima vostra nelle
sue mani .

ra ; che lod
IO delli bene
noui l'atti del
e rassegnamen
atti della con
eranza , si rac
nti Patroni , &
atissima MARIA

rar il Crocifisso
acciar ; si van
che si replich
aggionger qual
considerazione

l pietoso Christo
dalla Croce
e , che siate
rche non vna
Vedete co
vi aspetta
na vostra

31 Di

21 Dite : ah Signore ! sì , sì
fissate pur gl'occhi vostri sopra
me peccatore ; perche non può
pericolare colui sopra il quale
mirano li vostri occhi .

Abbracciate questa mia ani-
ma , quale conlegno nelle vo-
stre mani .

22 Considerate l' amarissima
passione del vostro CHRI-
STO , li sputi , li vitu-
perij le percosse , vrti , baste-
me , ingratitudine , &c. la
sua pazienza , &c. tutto per
guarire le nostre infirmi-
tà , &c.

23 Habbiat GIESV sem-
pre nel cuore , innocatelo
spesse volte con diuotione .
Quia omnis qui inuocauerit
nomen Domini , saluus erit .

24 Dite : Signore mi pro-
sterno come Maddalena alli

M 3 vostri

vostri piedi , per esser dalla
 Diuina vostra misericordia so-
 leuato dal fango delli peccati
 è fallaci mondane , &c. Lei
 ottenne la remissione dei pec-
 cati , dicendo voi , remittun-
 tur tibi peccata , &c. così a
 me , perche vi amo , &c. &
 mi pento , &c.

25 Come la Cananea sto-
 fiffò nella confidenza di ritro-
 uar la salute dell' Anima mia .
 Vi abbraccio , e non vi lascia-
 rò fin tanto riceui la vostra be-
 neditione come Giacob ; Vi
 abbraccio , perche con voi so-
 lo desidera ritrouarsi l' Anima
 mia , &c.

26 Questi , & simili discorsi
 possono esser replicati , e va-
 riatì secondo , che il Spirito
 Santo suggerirà al diuoto , &
 amoreuole Pastore.

27 Eforti tal volta parimente l'Infermo ad esser costante nella Fede con dirli state costante nella Fede Catholica, credete fermamente, &c. non datte luogo à cattive suggestioni, ma ringratiate DIO, che sette stato illuminato col lume della vera Fede, la qual Sola Salua.

28 Consolateui, che stà per voi aperta la porta del Paradiso. Iddio vi aspetta, dicendo. Euge serue bone, intra in gaudium, &c. Habbiatè la mente in DIO, in bocca sij GIESV, al quale raccomandate l'Anima vostra. In manus tuas Domine, commendo spiritum meum. Domine Iesu, accipe spiritum meum. MARIA Mater gratiæ, Mater misericordiæ, tu nos ab hoste protege, & hora mortis susci-

ſuſcipe. Omnes Sancti , &
 Sanctæ Dei intercedite pro
 me .

29 In quel tempo eſtremo
 ſempre ſij apparecchiata l' ac-
 qua Santa , la Candela bene-
 deta , coſe Sacre , & il libretto
 del Roſario per dar l' affolu-
 tione , e beneditione all' infer-
 mo moribondo eſſendo ſcritto
 nella Compagnia , & ſe li ri-
 cordi à pronuntiare diuotamen-
 te GIESV , per guadagnare
 l' Indulgenze .

In queſta materia di gio-
 uare à ben morire , poſſono eſ-
 ſer veduti , & letti li trattati
 del Padre Giouanni Polanco ,
 del Padre Gaſpar Loartio ambi-
 due della Compagnia di Gieſù ,
 & altri ancora , che moſſi dalla
 carità veramente Chriſtiana hã-
 no voluto ſuggerire le materie,
 affir-

affinch
 tanta
 ſtrutto
 il fono
 carità
 altrime
 le rego
 Libri
 Amen

I

affinche ogni vno , in cosa di
 tanta importanza , fosse in-
 strutto , supponendo però , che
 il fondamento sij il Zelo , & la
 carità di giouare al prossimo ,
 altrimenti mancando il Zelo ,
 le regole , l' istruzioni , e li
 Libri seruono per niente ,
 Amen .

IL FINE.

Quia hoc Opus à Theologo , ad
hoc specialiter deputato, visum
laudatum, & approbatum fuit, ideò
conceditur licentia, vt Typis mande-
tur, cum nihil contra Sancta Fidem
Catholicam, vel contra bonos mores
contineat, sed plurimum utilitatis
commodo publico, & priuatæ saluti
afferre possit. TRIDENTI, die 13.
Iunij. M. DC. LXXII.

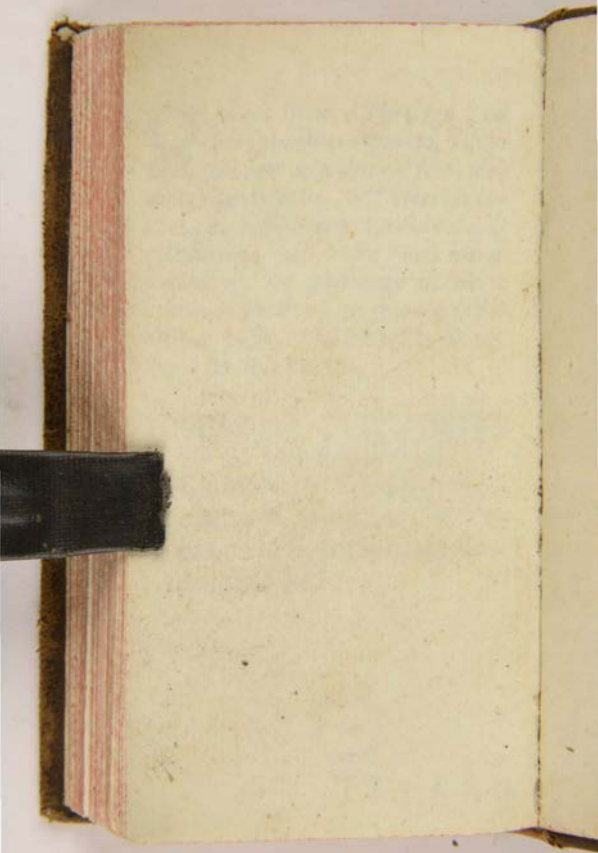
IOSEPHVS VICTORIVS
DE ALBERTIS,
Cathedralis Ecclesiæ De-
canus, Canonicus, & Vi-
carius in Spiritualibus Ge-
neralis, &c,

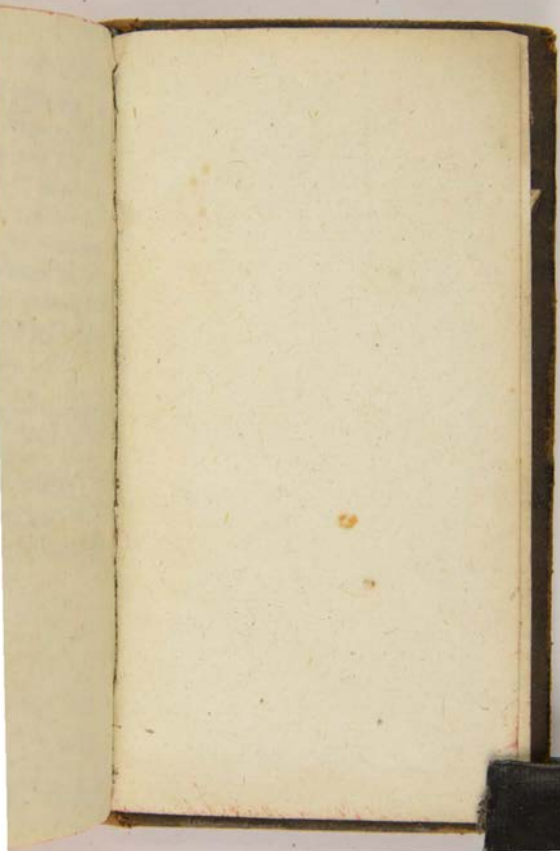

771460

Theologo, ad
reputato, visum
atum fuit, ideo
e Typis mande-
Sancta Fidem
ra bonos mori-
um utilitatis
privata saluti
ENTI, die 13.

VICTORIVS
ERTIS,
ecclesie De-
icus, & Vi-
tualibus Ge-

BIBLIOTECA
COMUNALE
TRENTO

TS
I
K
431

PRAX

COG

ATQV
Quoscu

METHO
PRO J

OMNIB
NEC

IN LUC

Oper

VIGILI

S. T. D

Cord

T R

Ex Typogra
Sup

